Масс а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

Контрольный экземпл...

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШОАТТА, 19 февраль, 1977 шу. • № 22 (5689). • Мах 2 кеп.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ МЕХКИЙ ІИЛМАЙ АКАДЕМЕЙ КУЛГАЛХОШЦА Л. И. БРЕЖНЕВ ВІАШАГІКХЕТАР

17 феврале Кремле КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев вІашагІкхийтар социалистически мехкий Іилмай академей кулгалхошца.

Цига дакъа лоацаш бар: НРБ Іилмай Академе президент А. Балевски; ВНР Іилмай Академе президента декхараш кхоачашду Я. Сентаготаи; СРВ общественни Іилмай Комитета председатель Нгуен Кхань Тоан; ГДР Іилмай Академе президент Х. Кларе; Куба Республика Іилмай Академе президент В. Торрес; МНР Іилмай Академе президент Б. Ширендыб; ПНР Іилмай Академе президент В. Тшебятовский; СРР общественни политически Іилмай Академе президент М. Георгиу; СРР Іилмай Академе вице-президент Ш. Цицейка; СССР Іилмай Академе президент А. П. Александров; СССР Іилмай Академе вице-президент П. Н. Федосеев; ЧССР Іилмай Академе председатель Я. Кожешник.

Нов. А. П. Александрова дийцар эггара хьалха хиллачу социалистически мехкий Іилмай академей совещане балхах, Іилма-тохкама учрежденеша вІаши цхьана леладу гІулакхаш чІоагІдаларах, социалистически содружества мехкашкарча Іилмахоша цхьана деча балхий керттерча лостамех. Советски Іилма дегІадоаладара даим йоакхо ярах цо дег тІара баркал аьлар КПСС Центральни Комитета, Леонид Ильич Брежнева.

ВІашагІкхетаре къамаьл дир новкъоста Л. И. Брежнева.

Л. И. Брежнева даь къамаьл

Мукъаба сона, хьамсара новкъостий, эггара хьалха дег тІара шуга моаршал хатта. Оаш Москве цхьана баьча балхах дувцарах Александров Анатолий Петровича баркал ала безам бар са.

Тха парте Центральни Комитето, ЦК Политбюрос боккха мах бу советски Іилмахоштеи кхыдолча социалистически мехкий Іилмахоштеи юкъе дегІаухача бувзамий. Венгре волаш цкъа аз дийцад — цу хана Щеча Чепела коллективаца вІашагІкхийтта вар со — социалистически мехкаша вІаши цхьана гІулакхаш леладарах, из алхха низаш вІашагІтохилга хинна Іац, из да низаш алсамдоахилга. Из долчча тайпара ала доагІа Іилман бувзамех а. Укхаза чІоагІа лоархІаме да социализми коммунизми хьалъяра хьаштий дукха Іилма йоккхийча торонех. Іилма-технически карагІдаьннарех дикаги гІа пайда эца торо луш дола геттара шера, геттара айха вІаши цхьана гІулакхаш леладар.

Со шек вац Іилман приборостроени дегІайоалаярах, Іилман эксперименташта автоматизаци яра даькъе вІаши цхьана леладу гІулакхаш эргадоахаш тоадарах оаш яьча решенеша Іилманна а халкъа боахама а боккха пайда лургхилах.

Анатолий Петровича укхаза ма-аллара, кулгалдеча коммунистически болхлойи партей чакхъяьннача съездаша кхоачашде аьнна доккхий декхараш белгалдаьд. Ма-дарра аьлча, хІанз дерригача вежарашха долча мехкаша теркам тІабахийтаб производства эффективность лакхъяран продукце дикал тоаяран. Цо ше хьагойт общества вахаре капиталистически обществаца нийсйича эггара лакхагІа общественни къахьегама овсарле хилийта аьнна В. И. Ленина оттадаь исторически декхар кхоачашдеча Іилма лоархІам тІа-тІа лакхлуга.

Тха парте Центральни Комитето советски Іилма дегІадоаладара даим йоакхо елга белгалдаккха безам ба са. Дукха ха йоацаш парте Центральни Комитета секретариат чІоагІа хьежай Украински ССР Іилмай Академеи СССР Іилмай Академе Сибирски отделенеи балхага. Цхьа бахьан доацаш дацар уж харжар. Цу шинне кхычарна а лоархІам болаш йола белгала опыт Іоаный.

Украински ССР Іилмай Академе Іилма-тохкама болх тІаберзабаьб промышленноста, юрта боахама новкъостал дара. Украински Іилма-тохкама институтий коллективаша кІезига кийчъяьяц хьалха латта технологически процессаш, геттара керда производственни оборудовани. Іилман идея практикана юкъейоалаялща планировани а еш украински Іилмахоша наьха санна лоацъю Іилман тохамаш практикана юкъедахьара ханаш.

Украински ССР Іилмай Академе системе Іилма дегІадоаладара дІадахийтача цхьан сомо цхи сом пайда бу. ГІулакх маІан долаш да: сом дІадахийтача — пхиъ хьаэп.

Дика опыт я СССР Іилмай Академе Сибирски отделене. Цу отделене институташ халкъа боахама дукхача довкъошца, дукхача йоккхийча предприятешца айхха бувзам болаш я ПІаьххача хана лаьрхІа Іилма-технически вІаши цхьана гІулакхаш леладара программа кийч а яь деррагІа чакхйоаккх. ХІанз Академгородока юххе министерствашa вІашагІйоллаш латт 10 конструкторски бюро (царех 6 хІанзле болх беш я), царна дика новкъостал ду Іилмахоша.

Промышленносте, юрта боахаме тханцига хІара шера юкъекхухь бІаьш а эзараш а Іилман открытеш. Цох доаладе масалаш Іалаьмате дукха да. Цхьаннех дийца Іергва со. Украине тха а Мироновски Іилма-тохкама институт. Цига болх беш ва тха гІорваьнна Іилмахо Ремесло Василий Николаевич. Цу институто даькхача фух долча кІиво мехка ахчанца лаьрхІача 1 миллиарди 600 миллиони сом пайда баьб.

Фундаментальни Іилма деІаахар масс а тайпара тоаделга, цунах прикладной тохкамаш айхха дІатохара йоакхо елга, Іилман открытеш халкъа боахама юкъекхахьар сихделга данза даргдоаца хІама санна лерхІ оаха. Из керттерчарех дола декхар да. Кхетадеш ма-хиллара, цхьайола йоккхий Іилман проблемаш къоастаяра кІезига ха эшац, Іилмай коллективаша чІоагІа къахьега дезаш хул. Бакъдар къайла санна кхухьаргда, Іилма яхача дийнача, низ болча гаьлах йоахкаш хул йокъаенна ткъовронгаш а. Цхьайолча геттара периферийни, хІаьта ма-дарра аьлча, хьабала пайда боацача лостамех тохкамаш деш а мотт тигаш нийслу.

Цудухьа Украински ССР Іилмай Академеи Іилмай Академе Сибирски отделенеи болх бувцарах цІаькха а оалаш, са безам ба тха парте Центральни Комитето ший решенешка украинцийи, сибирякийи опыт мога а яь хьаллаьцалга белгалдаккха, цар тІа цо теркам тІабахийтаб Іилмах юкъарчал доацаш хІама хьакхолла низ белга лоархІаме хилара. КПСС ЦК дІадийхад Іилма-технически прогресса декхараш кхоачашдара. актуальнегІа йола проблемаш къоастаяра Іилман тохкамаш делга тІадерзададара бу болх чІоагІбар..

Тха мохк Іалаьмате йоккха Іилман потенциал йолаш ба. Хетаргахьа, Анатолий Петровича дийца хургда шоана тха мехка Іилмага дІадохийтача ахчан боарамах. Уж тІа-тІа дукхагІа а сихагІа лакхлу. Цхьабакъда, сона хетачох «расход» яха дош укхаза Іа яха нийса доагІаш а дац, хІана аьлча, бокъонца болча Іилмахои балхах, бокъонца Іилман а халкъбоахама а лоархІам бола проблемаш тахкарах дувцача хана, паччахьалкхенна а обществана а дІадахийтача хІара сомах, форинтах е кронах дикка боккха пайда боал.

Ма-дарра аьлча, харцахьа хургдар алхха материальни хьокхамашка хьежжа мара Іилма мах ца бича. Іилма кІезига лоархІам болаш дац Іилман, вешта аьлча, марксистско-ленински мировоззрени хьаеча, лоархІаме идеологически аспекташ я цун. ХІаьта дега тоам хулаш да шо вІашагІкхийттача общественни Іилмай даькъе а вІаши цхьана гІулакхаш леладара дешаш къестадаь хилар.

Массаза а дагакхаба деза халкъа боахама доал дара, паччахьалкхенна доал дара проблемаш нийса къоастаяра. хІаьта чурча а арахьарча а политика лостамаш оттадеш а хиланза даргдоацаш дІадехар Іилмо ма-яххара царга хьажар долга.

Социалистически дуне геттар тиха дегІадоагІа. хІаьта социалистически мехкий бокъонца долаш долча бакъдолчо геттара дукха хІама лу Іилман уйла яра. Ховш да, социализм хьалъеча паччахьалкхен йоккхача группе Іалаьмате дукха тайп-тайпара хьалаш долгаше а, чІоагІа тешавеш бакъеш я тха мехка практике эггара хьалха гучаяьнна социалистически дегІадахкара юкъара закономерносташ. Бакъда, са белгалде безам бар. опыт тІа-тІа дукхагІа ме Іоаю социализми коммунизми хьалъяра юкъара закономерносташ кхетаелга ше а кІоаргагІа, дукха а оагІош йолаш хулга. Цу тІа а дунен тІа хьахул марксизма-ленинизма позицеш тІара Іилман уйла яь йовза еза керда явленеш, керда процессаш.

Ховш да, Экономически ВІаши гІо дара Совета XXX сессе берригаш а раьза е болаш йІаьххача ханна лаьрххІа программаш оттае барт баьлга. Социалистически мехкашта юкъера вІаши леладу бувзамаш ишта кІоаргделаро вайна хьалхашка уттаду уж къоастадара кхы прецедент йоаца дукха керда дешаш.

Уж я халкъа боахама дикагІйола структура хьаяра проблемаш а. Уж я цхьайолча социалистически паччахьалкхений производства керттерча доакъошка специализаци концентраци яра, хІама хьакхолла низаш дикагІча тайпара дІанийсдара проблемаш а. Уж я, цар балха правовии экономически нормаш оттае еза, дунен халкъашта юкъера цхьана делаю социалистически производстваш хьаяра проблемаш а.

ХІаьта, хІанз социалистически содружества гома чу къоастаеш йола, социалистически паччахьалкхенаш дегІаяхкара боарамаш вІаши нийсдар санна йола проблема хьайийцача. Из а, оаш кхетадеш ма-хиллара, ишта чІоагІа политически а Іилман а уйла тІайодаш я.

Из дерригa а социалистически дуне дегІадара закономерность санна хІанз гучайоалача социалистически паччахьалкхенаш вІаши гарга яхкара шеррачеи дукха а оагІош йолчеи процессацара къаьст-къаьста масалаш мара дац.

Вайна гуш да, из искусственно форсировать яр, хьалхатеттар, сихдар нийса хургдоацилга. Бакъда гІалат хургдар из юхатеттар а цунна духьале яр а. Из процесс а дунен социалистически система дегІаяра кхыйола дукха проблемаш а масса а оагІорахьара тахканза ярг ца хиларо дІадех социалистически мехкий Іилман низаша дика вІаши цхьана гІулакхаш леладар.

Шуца вІашагІкхийттача ца аьлча Іелац со, адамлен социальни прогресса гІулакхa юкъе шоашка кхаьчача ролах курал е бокъо йолаш ба социалистически мехкий Іилмахой. Из йоккха роль ювзаенна я экономиканеи культуранеи, социалистически паччахьалкхений оборона низ чІоагІбара боккхача маьха болча шун балхаца шийца.

Из роль хьайоагІа хІанзарча замаца адамленна хьалхашка этта глобальни проблемаш къестаеча социалистически мехкий Іилмахоша хьинаре лоацача даькъагара. ГІулакх ишта латт гонахьара Іалам лорадарах, энергетически проблемаш къоастаярах, чІоагІагІа кхерам болча лазарех адамаш кІалхардахарах, и. к. дІ. дарех дувцача хана.

ХІаьта, кхетадеш ма-хиллара, из белгалдоал социалистически мехкий Іилмахоша машар чІоагІбеча, ядерни тІема кхерам дІабоаккхача, дунен халкъаша вІаши цхьана леладу гІулакхаш дегІадоаладара тІехьа лоаттабеча къовсаме хьинареи беркатеи дакъа лацарца. Дега тоам ца хулаш диса йиш яц социализма мехкий Іилмахоша социалистически содружества мехкаша чакхйоаха машар беза арахьара политика чІоагІа хьаллоацаш, лаьттан дерригача халкъий чІоагІача машара кхоанен духьа дерригача дунен Іилмахой низаш вІашагІтохара тІехьа уж хилар...

Машара байракх, паргІатача къахьегама байракх ялх-итт шу хьалха лакха айийр Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце. Цу байракха кІал яьхай дукха сийлен коталонаш. ХІаьта вай гІад а дуг дегаш ура а оттаду Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце сийлен шера социалистически мехкий халкъаш айхха кхотаденна накъадолхаш хиларо, дерригача доакъошка, цунца цхьана Іилма даькъе а, вай вІаши цхьана леладу гІулакхаш тІа-тІа интенсивнегІа хулаш латташ хиларо.

Аз йийцараш Іилма дегІадарца ювзаенна лоархІамегІа йола аспекташ мара яцар. Дерригa я, ховш ма-хиллара, чулоацалургдац.

Къамаьл чакхдоалаш, деза новкъостий, шун балха тІа оаш доккхий творчески толамаш дахар а, хІаьта социалистически мехкий Іилмай академеша вІаши цхьана леладеча гІулакхаша машарен социализмаи хьашташта, дерригача адамлен хьашташта гІулакх дергдола керда Іилман открытеш йоахаргхиларах тешам бала а лов сона.

***

Новкъоста Л. И. Брежнева даьча къамаьлага чІоагІа уйла тІаяхийта ла а дийгІар тІоараш детташ тІа а ийцар.

Цига хиннарий цІерагІа НРБ Іилмай Академе президента А. Балевске Леонид Ильич Брежнева дег тІара баркал аьлар Іилма декхарех, социализми коммунизми хьалъечара цун лоархІамах Іалаьмате боккха чулоацам бола къамаьл дарах. Цо белгалдир, социалистически мехкий Іилмай академей президентий Москве яь совещани башха-дика вежарашха вІаши цхьана леладу гІулакхаш де лерхІараши идеалаши-цаІаш хиларо вІашагІтехача наьхеи халкъашеи вІаши цхьана леладу гІулакхаш шердеча, кІоаргдеча, чІоагІдеча юкъе дихьа дакъа хилар. Тха академеша, аьлар А. Балевске, кІоарга кхетаду шоай халкъашкара, социализмана хьалхашкара, вай мехкий кхоане. дерригача адамлен кхоанара ди бахьан шоашта тІалатта декхар.

Беседа чакхйоалаш нов. Л. И. Брежнева вежарашха долча мехкий кулгалхошка, социалистически мехкий Іилмахошка дІайха моаршал а делар коммунистически болхлойи партей съездаша оттадаь декхараш кхоачашдеча цар доккхий толамаш дахар шийна ловлга дІа а аьлар.

ВІашагІкхийттача дакъа лаьцар КПСС ЦК Генеральни секретара помощникаша К. В. Русаковеи, А. М. Александровеи, КПСС ЦК Іилмай дешара заведенейи Отдела заведующе хьалхарча заместителa С. Г. Щербаковеи.

(ТАСС).

КПСС обкоме

КПСС обкома бюрос къоабалъяьй шин шера лаьттанцарен хьайбайи продукци яккхарен паччахьалкхенга йохкарен заданеш Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дузаши бІарчча пятилетка диъ шеран кхоачашъяра тІехьа социалистически яхь йоаржае аьнна «Консервплодоовощ» производственни аграрно-промышленно-торгови объединене болхлоша дІадоладаь гІулакх хьаллаьцача Мичурина цІерагІчеи «Атагинский» совхозий къахьегамхой инициатива.

КПСС горкомаши райкомаши, колхозийи совхозийи профсоюзни комсомольски организацеш декхарийла я пятилетка шин шера заданеш 7 ноябрь тІаккхоачаш кхоачашъяра тІехьа шерра социалистически яхь йоаржае, иттлагІча пятилетка паччахьалкхен планаш хІара боахамо, хІара производственни подразделене ханал хьалха кхоачашъяра юртарча берригача къахьегамхой низаш тІадерзаде.

Республикански газетий, телевиденеи радиои редакцешта тІадиллад лаьттанцарен хьайбайи продукци дукхагІа яккхараи паччахьалкхенга йохкараи тІехьа кхайи фермайи къахьегамхоша лелаю яхь мишта лел ца хаддаш дувца.

БІАЬСТАНГА КИЙЧЛУШ

ХУРГБОЛЧА ХЬУВКЪАМА— ТЕШШАМЕ ЛАРД

Лоаман хьалашка цІаккха ца хинна ялатий хьувкъам чуберa дІадахача шера Сунженски района Орджоникидзе цІерагІча колхоза къахьегамхоша. Юкъера лаьрхІача гектара тІара — 28,2 центнер. ХІаьта боахама цхьацадолча кхашка кхы а дикагІа хьийкъадар ялат. Масала, Костоев Юнаэ керте латтача № 2 йолча бригадо гектара тІара юкъера лаьрхІача 31,9 центнер эцаш чудера ялат.

Механизатораштa юкъе яьржача яхье белгалбаьлар къахьегама турпалаш. Масала, районе меттел республике а дукха бац Базгиев Бахьаудина миссел цхьан сезонагІа ялат чуэца карагІдаьнна комбайнераш. СК-4 яхача шин комбайнаца 688 тонн ялат чуийца ваьлар Бахьаудин дІаяхача сезоне. Из бахьан механизатор котваьлар «ВДНХ доша медаль» яккха кхайкаь хиннача конкурсе. Цунчул дукха кІезигагІа каьннаяц цу боахаме къахьагІволча механизатора Балаев Мажита а. Цо 662 тонн ялат чуийцар.

Трактора йоагІаш йола выработка 120 процент кхоачашйир МТЗ-50 трактор лелаеш волча Оздоев Хьамида. Чакхдаьннача шера цо баьча балха боккха мах баьб Даьхено. Къахьегама Шеча Байракха орден еннай Хьамида.

Хьинар айденнача хьалашка накъаьбахкаб колхозхой кердача шера. Цар дег тІара хьаллаьцад юрта боахам дІахо дегІаккувларах дола КПСС ЦК письмои «Сийлахь-йоккхача Октябрьски эволюце 60 шу дизарах» бола КПСС ЦК соцамаш. Октябра юбилея сийна лакхара социалистически декхараш тІайийцар ялат кхедерашен хьайбаш леладерашен. Лоаман халача хьалашка уж кхоачашде атта деце а соахкарчул дукхха дукхагІа ялатен хьайбаи продукци йоаккхаргья, аьнна дош деннад Орджоникидзе цІерагІча колхоза къахьегамхоша. Мишта кхоачашду цар шоаш денна дош?

Цунна дола жоп корорга хІанз цу боахаме нийсенначоа. Колхоза доалахьа йолча 28 гусеничнии чархаш йолчеи тракторех 25 бокъонца тоаяь, лаьтта хьекха балхашка араьккха кийча йолаш латт. тоаяь яьнна фу дІадуви культивациюи инвентарь. ДТ-75 маркагІа йола цхьа трактор Сунженски МРО капитальни ремонт е Іойнгай, хІаьта юхейиса ши трактор шоаш тоаеш ба механизатораш.

Уж тоеш бола Оздоев Хьусен, Битиев Башир, Дзейтов Осман, иштта кхыбараш 20 — 25 шера болх бaь колхоза къаьнагІа бола механизатораш ба. Болх боанаш механизаторех цхьаккха а вац, ара Іа латте а. Кхашка минеральни органически удобренеш аракхухьаш, ба цхьабараш, вожаш юкъарча хьайбай боахама лаьрхІа аргІашкара доахан Іа доаккхача метте (№ 1 йола МТФ) мошеи гІожен доакъар хьатІаккхухьаш боахк.

ХІара балха участке шоайла яхь лелаю механизатораша. Масала, кхашка удобренеш ехкача механизаторашта юкъе массанел дикагІа кайоал Гаппархоев Микаила, хІаьта хьайбашта доакъар хьатІаккхухьача шоай ден заданеш 120 — 150 процент кхоачашъеш къахьег механизатораша Бузуртанов Хьасана, Костоев Башира, ГандаровгІар Махьмуден Хьамзатеи, Костоев Ахьмада.

Соахкарчул дукхха дикагІа йоакхо чьй колхозо хьайбай боахама. Доаханна ма-эшша да моша а гІожа а доакъар, Іа доаккха моттигаш дика кийчъяьй. Цудухьа иштта дукхагІа йоаккх боахаме хьайбай продукци а. Соахка укх ханага диллача 130 процент лакхъеннай йоаккхаш йола шура, хІаьта паччахьалкхенга дулх доххара укх шера хьалхарча квартала план укх деношка кхоачашъяь баьлар хьайбаш леладераш. Къаьстта дика къахьегара белгалбаьнаб хьайбаш лелaдераш Героева Асет. Костоева Хатчаг, Оздоева Хамисат.

ЙоагІа терко ю колхозе механизаторий кадрай. Керттерча даькъе ше кийчбу колхозо механизатораш. Цу гІулакха эша говзал а балха опыт а йолаш бола нах дукха ба колхозе. Итт шерал кІезигагІа балха стаж йолаш саг вац боахаме болх беча механизаторех, дукхагІбараш 15 шерагара 25 шерага кхаччалца къахьийга ба. ХІаьта курсашка ваха безам бар Серноводски юртбоахама техникуме хьожаву колхозо. Укх шера курсашка ши саг деша вахийтав.

Колхоза председателана Оздоев Абойца укх шера боахамо дІае лаьрхІача культураех а цар дІалоацаргдолча лаьттах а къамаьл деш керда хІама дайзар сона. Укх шера 20 гектара тІа коартолаш дІае лаьрхІад. Из культура кхеяра, председателa дувцачох, дика торонаш я боахама.

— Нагахьа санна, — аьлар цо, — тхона доалаха уллача «Путь к коммунизму» боахаме, цун лаьтташ тхачул дикагІа дале а. дІадахача шера юкъера лаьрхІача гектара тІара 150 центнер мара коартолаш чуийцаеце, цу культура хьувкъам 270 центнерга дІакхоачабе горо хургья тха, аьнна хет сона а специалисташта а. ХІана аьлча дика хул укхаза бахача наха дІаюв коартолаш.

ХІанз из культура кхеяра эшачун: фуна, химикатий, техника йоакхо еш ба колхозе.

С. ШАДИЕВ.

КЪОНАЧАР ТОЛАМАШ

Укх деношка хиннача ВЛКСМ Шалински райкома пленуме Ленина цІерагІча колхоза комсомольско-кагирхой свеклаш лелаю Асхабова Айзана звено районе дикагІъяр санна белгалъяьккхар. Цунна елар ВЛКСМ ЦК карара кара тела «За коммунистическое отношение к труду» яха вымпел.

Шекара свеклаш кхею звено вІашагІъеллай 1972 шера. Из звено 25 сагах латт. ДукхагІа бараш комсомолаш ба. ДІадахача шера план 6600 тони йолаш паччахьалкхенга деххар 7500 тони мерза овлаш.

Яхье дакъа лоацаш дика къахьийгар Митиаева Маржас, Ахабаева Яхитас, Гайсумова Лайлас, Асаламова Кхокхус, Мидаева Белитас, Байалиева Хазмана, кхычар. План 220 центнер йолаш гектара тІаоа 350 центнер свеклаш чуийцар царех хІаране, хІаьта бригадира Асхабова Айзана — 630 центнер.

Асхабовай звенос доккхий социалистически декхараш тІаийцад укх шера а. План 225 центнер йолаш цар лаьрхІад хІара гектара тІара 250 центнер свеклаш чуэца.

В. МАЛАКОВ.

КПСС Центральни Комитете, СССР Министрий Совете, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК

КПСС Центральни Комитето, СССР Министрий Совето, Профессиональни Союзий Ерригсоюзни Центральни Совето, ВЛКСМ Центральни Комитето союзнии автономнии республикаша, краяша, областаша, къаман округаша, городаша, районаша, предприятей, объединеней, стройкай, Іилма-тохкама, кхыча организацей, учрежденей, колхозий, совхозий, агропромышленни предприятей, боахамашта юкъерча а кхыча юртбоахама предприятейи организацейи коллективаша производства эффективности балха дикали айяра тІехьа, 1976 шера халкъбоахама план толаме кхоачашъяра духьа лелача Ерригсоюзни социалистически яхьа итогашка хьажа а хьежа тІаийцаб боагІаш бола соцам.

КПСС Центральни Комитето, СССР Министрий Совето, Профессиональни Союзий Ерригсоюзни Центральни Совето, ВЛКСМ Центральни Комитето, котбаьннарг а лаьрхІа КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦІе Байракхаш еннай:

СОЮЗНИ РЕСПУБЛИКАШ

1976 шера халкъа боахам дегІабоалабеча толамаш дахарах

- РСФСР;
- УКРАИНСКИ ССР;
- БЕЛОРУССКИ ССР;
- УЗБЕКСКИ ССР;
- КАЗАХСКИ ССР;
- ГРУЗИНСКИ ССР;
- АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР;
- АРМЯНСКИ ССР;
- ЭСТОНСКИ ССР.

АВТОНОМНИ РЕСПУБЛИКАШ, КРАЯШ, ОБЛАСТАШ

Производства эффективности балха дикали айеча, 1976 шера халкъбоахама план кхоачашъеча лелаяьча Ерригсоюзни социалистически яхье тІехдика хьокхамаш дахарах:

РСФСР-е гІолла — Башкирски АССР, Дагестански АССР, Коми АССР, Краснодарски край, Красноярски край, Хабаровски край, Амурски область, Белгородски область, Брянски область, Волгоградски область, Воронежски область, Куйбышевски область, г. Ленинград, Ленинградски область, г. Москва, Оренбургски область, Ростовски область, Саратовски область, Свердловски область, Тюменски область;

УКРАИНСКИ ССР-е гІолла — Винницки область, Ворошиловградски область, Днепропетровски область, г. Киев, Львовски область, Сумски область, Тернопольски область, Харьковски область, Черниговски область, Черновицки область;

БЕЛОРУССКИ ССР-е гІолла — Брестски область, Витебски область;

УЗБЕКСКИ ССР-е гІолла — Каракалпакски АССР, Сурхандарьински область, Ташкентски область;

КАЗАХСКИ ССР-е гІолла — Алма-Атински область, Кокчетавски область, Кустанайски область, Къилбаседа - Казахстански область, Чимкентски область;

ГРУЗИНСКИ ССР-е гІолла — Аджарски АССР;

АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР-е гІолла — Нагорно-Карабахски автономни область;

КИРГИЗСКИ ССР-е гІолла —Ошски область;

ТАДЖИКСКИ ССР-е гІолла —Ленинабадски область;

ТУРКМЕНСКИ ССР-е гІолла—Ашхабадски область.

Производства эффективности балха дикали айяра тІехьа лелаяьча Ерригсоюзни социалистически яхье тІехдика хьокхамаш дахарах, 1976 шера халкъбоахама план промышленноста предприятеша толаме кхоачашъярах — Татарски АССР, Горьковски область; Кемеровски область, Московски область, Новосибирски область, Челябински область.

Котъяьннарг а лаьрхІа КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦІе Байракхаш еннай 100 городан городской районаштеи; 208 юртий районаштеи къамий округаштеи; 1560 предприятей, производственни объединеней, стройкай, Іилма - тохкама учрежденей, колхозий, совхозий, боахамий юкъерча а кхыча а юртбоахама предприятей, учрежденей, коллективашта.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК партийни, советски, профсоюзни, комсомольски органашта тІадиллад производства эффективности балха дикали айяра тІехьа, 1976 шера халкъбоахама план толаме кхоачашъяра духьа лелаяьча Ерригсоюзни социалистически яхьа итогашта кІоаргга анализ е, яхье котбаьннарий опыт хьагулъе а дІайоаржае а, цунна лаьрхІа массови пропаганда информацеи средстваех шерра пайда а эцаш.

КПСС XXV съезда, КПСС ЦК октябрьски (1976 ш.) Пленума решенеша, цу Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева даьча къамаьло, «Производства эффективности балха дикали лакхъяра, иттлагІча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяра йолча Ерригсоюзни социалистически яхьах» КПСС ЦК, СССР Министрий Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК баьча соцамо, «Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара хьакъехьарча» КПСС ЦК соцамо мазаххара социалистически яхь вІашагІйоллийга дІахо тоадара, пох хьахур айдара, иттаагІча пятилетка юбилейни шера планаши социалистически декхараши ханал хьалха кхоачашдара де деза гІулакхаш белгалде а чакхдаха а.

***

КПСС Центральни Комитето, СССР Министрий Совето, ВЦСПС-о ВЛКСМ ЦК-с дег тІара даькъала буви производства эффективности балха дикали айяра тІехьа, 1976 шера халкъбоахама план толаме кхоачашъяра духьа лелаьча Ерригсоюзни социалистически яхье котбаьннараш — республикай, краяйи, областийи, къаман округий, городий, районий къахьегамхой, промышленноста, гІишлошъерий, транспорта, юрта боахама, кхыча доакъой предприятей, объединеней, организацей коллективаш, хІаьта болхлошеи, колхозхошеи, инженерно - технически Іилмани болхлоша, халкъа боахама дерригача доакъой къахьегамхоша производства эффективности балха дикали айяра тІехьа, иттлагІча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяра духьа лелаю дерригхалкъа социалистически яхь кхы а шерагІа йоаржаергхиларах. Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизар керда толамаш дахарца белгалдоаккхаргхиларах чІоагІа тешилга дІа а хойт.

ЕРРИГСОЮЗНИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬЕ КОТБАЬННАРАШ

КПСС Центральни Комитето, СССР Министрий Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК производства эффективности балха дикали айяра тІехьа. 1976 шера халкъбоахама план толаме кхоачашъяр духьа лелаьча Ерригсоюзни социалистически яхьа итогаш а яь котъяьннарг а лаьрхІа КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦІе Байракхаш еннай.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР-е ГІОЛЛА

1. Шелковской района.
2. Нохч-ГІалгІай гІишлошъеча управлене № 10 йолча специализировании гІишлой-монтажни управленена. г. Грозный.
3. Наурски района «Красное Знамя» яхача колхоза.
4. Ачхой - Мартановски района сомий-баьцадаарий «Новосельский» совхоза.

ІИЛМА-ПРАКТИЧЕСКИ КОНФЕРЕНЦИ

Самардийнахьа КПСС обкома политически дешара цІагІа хилар экономически дешара эффективность айяра наькъаш дувцаш йола пропагандистий Іилма-практически конференци.

«Общественни производства эффективности къахьегамхой экономически дешари» яха доклад йир парте обкома секретара М. О. Бузуртанова.

Конференце къамаьлаш дир: КПСС Назрановски райкома секретара А. М. Тутаева. Ленина цІерагІча ГНПЗ пропагандиста В. Н. Дмитренкос. «Грознефтеоргсинтез» объединене генеральни директора заместителa А. М. Космина, СССР 50 шу дизара цІерагІча Грозненски химзавода парткома секретара В. И. Савина. Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза пропагандиста Г. А. Куюмджиева. «Грознефтеоргсинтез» объединене дешара-курсовой комбината директора И. Т. Сенченкос. юрта боахамеи заготовкайи болхлойи гІулакхерча наьхеи профсоюза обкома председатела И. В. Полушкина, «Грознефть» объединене директора экономически дешашта волча заместителa В. А. Синицина, «Старогрознефть» НГДУ пропагандиста Ю. К. Ковалева, гор. Аргуна дулха комбината пропагандиста Л. А. Бекмурзиева. Гудермес станце пропагандиста С. Г. Мельникова, Шелковской района «Красный пахарь» колхоза пропагандиста В. Д. Тимошенкос.

Шоай къамаьлашка цар къоастадир къахьегамхой экономически дешара кулгалдари боахач лелабара методашта цу еш йола влиянии, экономически дешара система пропагандисташ лахари цар дешари, коммунистически къахьегама школашка дикагІйола производственни опыт Іомаяр. экономически дешар дІахьош къахьегама социалистически дисциплина хьалххеяр, экономически теори вахарца къахьегача коллективай хьадда долча декхарашца айхха бувзам болаш Іомаяо кхыдараш санна дола дешаш.

Конференце дакъа лаьцараша тІеийцар хьадда йола рекомендацеш.

ПЛАКАТАШ

КЕРДА МУЛАШ ДОАХАРГДА ВАЙ, ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРАШ

«Дулхаца, шурийца, кхачан кхыча маьхерча продукташа бахача наьха тIа - тIа лакхлуш дола хьашташ диззагIа IалашдIе деза дакъа хилара тарра парте боккха теркам тIабохийт хьайбай боахам дегIабоалабяра» — новкъоста Л. И. Брежнева Киевщина хьайбаш леладерашка дахьийтача письмо тIарча цу деншаш ца хьаделлалу «Керда мулаш доахаргда вай, хьайбаш леладераш!» аьнна керте а яздаь КПСС Нохч - ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдело арахийца тайп - тайпарча басарашца хоздаь плакат.

Плаката чулоацам латт республика берригача хьайбаш леладерашка Грозненски района фермай болхлоша даьча кхайкаралахи Киевщина хьайбаш леладерий хьокхамагIа дулх, шура, кхыйола хьайбай продукташ яхарен кийчъярен пятилетка заданеш ханал хьалха кхоачашъяр духьа, цар дикали производства эффективности лакхъяр духьа, Сийлахь - боккхача Октябра 60 шу дизарга даха ма - доагIа накъадахар духьа шерра социалистически яхь а йоаржаяь къахьегара республика колхозийи совхозийи фермай берригa болхлой тIахьехаш Грозненски района хьайбай боахама къахьегамхоша дIадоладаь дика гIулакх хьаллоацилга могадеш КПСС обкома бюрос баьча соцамахи.

1977 шерарча ший планехи декхарехи дувц Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхоза цIи хезача доярка, СССР Лакхехьарча Советта депутата З. Даурбековас. Цо дош деннад ший групперча хIара Iаттагара 5300 килограмм шура яккха. Производства кхоачамех пайда дикагIа эцара хьакъехьа дувц Наурски районерча Ленина цIерагIча колхоза воккхагIволча жа Iуно Э. Хамидова. Укхаза да Киевщина хьайбаш леладерашка Л. И. Брежнева дахьийта письмо вай республика фермай болхлоша чIоагIа къоабалдаь хьаллаьца хиларах дола сурташ.

Уж тайпа плакаташ дIадахьийтаа республика партийни организацешка, культура Дворецашка, культура ЦIеношка, колхозашка, совхозашка. Уж хьалтоха деза цIеча уголокашка, клубашка, агитационни болх беча моттигашка. Шоаш наха юкъе къамаьлаш деча хана царех пайда эца йиш я агитаторий, политинформаторий, лекторий, докладчиккий, ма-дарра аьлча, юрташкарча хIара къахьегамхочо дIабовзийта беза цу плакатий чулоацам. Цо доккха гIо дергда хьайбай продукташ дукхагIа яхара республика фермай болхлоша лелаю социалистически яхь шерагIа йоаржае.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

БАЛХА ДИКАЛ—КЕРТТЕРДАР

Карабулакски бурув тохара балхий управлене мастера Черепов Иван Гурьянович керте латтача бурувдеттача бригада керда бурув тоха а доладаь толамца йоаккхаш я скважина.

«ХIара балха денна — дикала Знак!» яхача девизагIа къахьегача цо январь бетта планагIа 150 метр бурув тоха дезача ши план кхоачашъе социалистически декхараш гIайийшадар. Шоаш денна дош диза кхоачашдара хьинар кхо ца деш къахьийгар бурувдеттараша. Бизза пайда ваьйир буровой оборудованех, кердача техниках, зIамига механизацех, тIагIертта къовсам лоаттабир лоабата маркхал дикагIа хилийтара. Скважина йоаккхача бурув тохаш хинна осташ электрошлакови переплава болатах хьадаь тIехдика осташ дар.

Иштта болх барах дог гIоздоаха къахьегама толамаш даьхир бригада бурувдеттараша. Январь бетта 395 метр бурув а тохащ шоаьи ахаззен совгIа тIехкхоачашйир цар бетта план. ДIахо йодача хана болх кхы а дикагIа дIабахийтара йола лард еллар цар. ХIанз скважине 2800 метр кIоарга 168 миллиметрови эксплуатационни обсадни колонна Iочуйохийташ ба бурувдеттараш.

Къаьстта дика къахьегарца белгалъяьнна я укхаза бурувдеттараш Гагиев Мувса, Малиновский Петр, Ларюшкин Алексей керте латта сменаш. Цхьаккха смена дIааххийтац цар шоай норма дикка тIехкхоачаш ца еш.

Доаха къахьегама толамаш гIа-гIа тоа а деш Октябра 60 шу дизача дезача цIейна сийленца накъагIоргхиларах дог тийша а буровой коллектив.

А. ГАКАЛЮК.

ГIИШЛОНХОША ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГ

Шерагара шерага дукхагIа хул городе Грозне хьалдеш дола нах чубаха цIенош, школаш, деша даха ха йоацача берий учреждениеш, культурно - бытови гIулакхашта лаьрхIа йола гIишлош. Вай мехка духхьашха Грозне хьалдеш да кердача проектах дола быта цIа. Къилбаседа-Кавказе дикагIдола быта цIа хургдолаш да из. Йиъ блоках латтача цу цIагIа шин сменагIа къахьегаш хургва 1350 болхло, царех бIаь итт саг инженерно-технически болхло а волаш. 1973 шера хьалде доладаьд из, хIаьта 1978 шера хьалдаь а даьккха эксплуатаце дIадала дезаш да. Из хьалдара паччахьалкхено хьахийцад 2 миллиони 800 эзари сом. Быта цIен коллектив болх бе йоласлча хIара шера бахача наха цо бытови гIулакхаш дергда 3 миллиони 200 эзари сома маьха. Ше болх бе йолаенна диъ шу даьлча юха меттаоттадергда по быта цIа хьалдеча дIадахар.

МалагIа балхаш да-теш быта цIен болхлоша иштталча маьха дергдараш? Укхаза болх беш хургья парикмахерскеш, косметически гIулакхаш деш йола салонаш, сурташ доахаш, уж керамика тIа, фарфора тIа, аьшка тIа дIатIадоахаш, ювелирни балхаш деш моттигаш. Иштта укхаза хадданза болх беш хургья сахьаташта, радиона, телеаппаратурана, холодильникашта, хIамаш юттача машинашта, кхыча чоалханерча бытови техникана ремонт еш йола мастерскеш. Кхалнаьхеи маIача наьхеи свитераш, массе тайпа тIехнахьа дувхаду барзкъаш хьадеш, царна ремонт еш цехаш хургья, хьаергья кийнаш, прокатах тергда музыкальни тoвараш, электротовараш, мебель, велосипедаш, кхыяраш. Укхаза хьаеш мел йола хIамаш хьахьокхаш йола зал хургья болх беш. Цар дикка тоадергда бахача наха деш дола бытови гIулакхаш.

Мел пайда ийцаб лоархIаме гIишло хьалъяра паччахьалкхено хьахийцача ахчах генподрядчик йолча СМУ-4, субподрядчика Спец-СМУ-10 гIишлонхоша 1973 шера денз таханалца. Берригa пайда ийцар цхьа миллион сом мара дац. Фу бахьан да-теш гIишлонхой болх иштта хала лелар?. ДукхагIдолча даькъе цар болх мела лелар да материально-технически Iалашо во еш хилар. Дукха балха ха зехьа йозаьй цар Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене Грозненски аьшк-бетона завода коллективо ший хан-ханнахьа цига эшаш йола аьшк-бетона материалаш Iалаш ца ярах. Дукха моттигаш нийсъеннай гIишлонхой болх ца беш багIаш. гIишло хьалъеча чIоагIа эшаш дола металл, ветражаш, закладни оатхалаш ца хилар бахьан долаш. ГIишлонхошта къахьегара чIоагIа аьттув боацаш готта я быта цIа хьалдеча. Из а шийн аргIагIа IаткъаштI да цар балха тIа. Укхаза чIоагIа эшаш йола бульдозераш, экскаватораш каст-каста йоацаш нийслу. Цу гIулакхо ритмично дIабахийтац гIишлонхой болх.

ГIишлонхой бехкагIа а нийсденнад быта цIа хьалдеча цхьадола кхоачамбоацараш. Каст-каста болхлой дIа-юха бувлаш хувцалуш тоъаш хиннабац. Эсала вIаштIехьяькккхай царна юкъера социалистически яхь. ГIишлонхоша доахача къахьегама толамий хан-ханнахьа итогаш яц. дикагIйола опыти методаши шерра дIайовзийтац гIишлонхошта. ХIанз кхоачамхиллал болхлой ба быта цIа хьалдеча, цхьабакъда шин сменагIа вIаштIехьбаькхабац цига гIишлонхой болх. Цу гIулакхаша а тIехьатетт цар болх. Лакхе цIераш яьха кхоачамбоацараш цIендаь дIадахара цхьана оарцагIбала а шоай ерригa горонаши кхоачамаши оарцагIдаьха хьинаре къахьега а декхарийла ба генподрядчикаши субподрядчикаши. Шоай бехкагIа цхьаккха тайпа гIишлонхой балха тIа хьовзам ца хилийтара оарцагIбала беза заказчикаш а.

ИттлагIча пятилетка шоллагIча шера быта цIа хьалдеча пайда эца безаш да 650 эзар сом. Цох бизза пайда эцара укх шера доккхий декхараш тIа а ийца. Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 60 шу дузача дезача цIейна сийленца накъабахара шерра социалистически яхь йоаржаяьй гIишлонхоша. Январь бетта план, гIишлонхошта чIоагIа аьттув боацаш шийла ха хинна йоллашехьа, тIехкхоачаш а еш, цар чакхдаьха гIишлон-монтажни балхаш 60 эзар сома маьхя хилар. Графикал хьалха бувлаш хьабоагIа уж укх февраль бетта а. Къаьстта дика къахьегарца белгалъяьнна я цига Ножничкин Владимир Леонидовича кулгалду комплексни, Берсанукаев Нажмуде кулгалду наменщикий, Яковенко Ольга керте латта штукатурий бригадаш. Шоай новкъосташта хьокхам телаш къахьегаш ба монтажникаш Алабаев Хьасан, Хизираев Салавди, Домулевская Полина, Бойко Юрий, кхы дуккха бараш а. Юкъера лаьрхIача хIара сменагIа нормаш 120 процент кхоачашъю цар.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СУРТА ТIА: (аьттехьара аьрдехьа) комплексни бригада бригадир В. Ножничкин, монтажникаш Х .Алабаев, С. Хизираев, штукатур П. Домулевская, монтажник Ю. Бойко, дIахо болх тоабара шоайла дагабоалаш ба.

И. ПЛИЕВА сург.

ТIЕХЬАВИСА БОКЪО ЯЦ ЦХЬАННЕ А

Iалаьмате халача, кадраш йоацача — вайнахах бола специалисташ боацача хьалашка дегIвихай тха завод. Берригa специалисташ арахьара тIаихабар. Долла хIама юххьанца денз Iомаде дийзар гIалгIай а Назрановски районе бахача кхыча къамех болча наьха а. ЧуIе моттигаш, тIкаш, столови яцар. Доккха новкъостал дир Москверча, Ростоверча, Грознерча вай Даьхен кхыча городашкарча предприятеша.

Тха завод йовзаргйоацача йоалаш хувцаенна тIерча куца меттел специалистий кадрашта, арахецача продукцена, къамий лоаттама а. Заводе дукха ба лакхерен юкъера специальнии образовании йолаш бола вайнаьха специалисташ, дешаш дукха ба лакхерчеи юкъерча специальнии дешара заведенешка. Шоаш дика специалисташ шоай гIулакхах дика кхеташ бола болхлой хилар хьахьекхал завода керттерча конструктора Сагов Ахьмада Закречо, керттерча технолога заместителя Измайлов ИбраьхIама, производства начальника Зурабов Махьмада, инженераша-конструктораша Оздоев Рукмана, Чапанов Ахьмада, Баласк Iумара, технологаша Костоева Лизас, Костоев Махьмада. Дуккха а бувца йиш я коллективана хьалхашка латта декхараш кхетамца, дизза кхоачашдеш бола башха-дика болхлой.

Заводо арахеца ерригa продукци цхьоалагIча категорех я. ХIанз заводо арахец вай мехка а доазол дехьа а чIоагIа хоаташ йола ИЭ-1019А, ИЭ-1031А яха электросверлильни машинаш.

КердагIа, дикагIа, хIанзарчун тайпара, тешшамегIа чIоагIагIа йола продукци арахецаргйола наькъаш лохаш я коллектив даим. Оаха арахецача хIамашта модернизаци ю, эргайоахаш тоаю.

Вай мехкара 14 къамах бола нах ба барт тайнача цхьан деяле санна, оагIув оагIох а тоха, дешацеи гIулакхацеи вIашиновкъостал а деш тха заводе болх беш. Тха коллективо доккхал ду ший ГизатулиниегIарах, ОздоевгIарах, КанишевгIарах, АушевгIарах, мугIареча болхлошкара болабенна лакха квалификаци йолча специалисташка кхьачача дукхача кхыча болхлоех.

ПроектагIа лаьрхIачул 3.0 миллион сома маьха продукци дукхагIа арахец тахан заводо. Из дукхагIа хьаяра уйлаеши лоархIамаш деши ба завода экономисташ.

Из долла хIама миштa вIаштIехьдаьнад коллектива? Керда шу доладенначa юххье денз шерра социалистически яхь яьржар завода цехашка, бригадашка, участкашка, болхлошта юкъе. Завода болх тоабара йоккха гIойле яьнна кхыча предприятешца — гор. Орджоникидзерча ОЗАТЭ-ца, гор. Грознерча «Электроприбораца», гор. Махачкалерча «Дагэлектромашаца», гор. Сухумерча «Сухумприбораца» яхь лелаярах. 1975 шера тIеххьарча ах шера баьча балха итогегIа «Электроприборай» «Сухумприборай» тIехьа кхоалагIа классни моттиг яьккхар тха коллективо.

Цу коталонах хайра тхона дика вIаштIехьъяьккхача социалистически яхьах, коллектива членашта интернациональни кхетам балара беча балхах боккха пайда боалаш хилар. 1976 шера хьалхарча квартале баьча балха итогегIа обкома Сийлен доска тIа а яьккха диплом хьожадир тха коллективана. III квартале социалистически яхье тIехдика толамаш дахарахи коллективана къахьегамца кхетам баларахи КПСС Назрановски райкомеи къахьегамхой депутатий райсоветеи карара кара тела ЦIе байракх елар. Производственни хьокхамаш лакхдарах, социалистически яхье толамаш дахарах Минстройдормаша коллегеи машинашъерий профсоюза ЦК-яси 1976 шера 28 октябре яьча решенегIа III-гIа классни моттиги 3-гIа ахчан премии елар тхона.

Октябра сийна къахьегама вахте а этга тха коллективо ханал хьалха — 1976 шера 27 декабре кхоачашйир продукци хьаярен маьхала яккхареи шера план. 100 эзар сома маьха продукци шера планагIчул дукхагIа хьа а йир, маьхала а яьккхар.

Вайна ма-гарра гIадвугаш да толамаш. ХIаьта тха коллективо царех доккхал а ду. Цхьабакъда тхона хов, оахош уж мел халонаш эшаеш даьхад. Иштта хов тхона, тхоай балха тIа кхоачамбоацараш хIанз а дукха долга. Тха коллективе ба тIехьабусаши шоашца шоай цехаш, бригадаш, участкаш тIехьашкахьа юхаувзаши бола болхлой.

Завода керттерча цехе цаI я массе бетта план юкъагIйоахаш хинна механически цех. Цу цехо беча балхах тийша дар ерригача коллективо план кхоачашъелга, хIана аьлча цо арахец ерригa комплектующи оатхалаш. ЛаьрххIа уйла а яь шоай моттигашкара кадраш хийцар. ХIанз вокх коллективел хьалха латт из цех, цул совгIа, цо арахеца оатхалаш шоаш а дуккха дикагIа хиннай.

Цу цеха начальникага Цуров БаьтарбикагIа хьаттар аз: Хьона хетачох, сево новкъарле яьй цу коллективана хьалхарчарца хилара? ВIалла уйла а ца еш жоп делар цо: «Сона хетачох цун керттера бахьан да болх харцахьа лелабаь хилар, къахьегамеи производственни дисциплина лоха хинна хилар».

ХIанз цеховой парторганизаце (секретарь — къахьегама ветеран Бариев Угаза Ювсап) дукха коммунисташ яхье хьалха латт. Социалистически яхьа цIенхаштта уйлае баьнаб цехера дукха болхлой. Цехерча къонача болхлошта хьехам тел опыт йоккхагIа йолчар, масала, Экажев Яхьяс, Кузгиева Аьсетв, Тамасханова Хьавас, Таутиева Таисе, кхычар.

Арахецача продукце дикал лакхъяра дешашта чIоагIа уйла тIайохийт оаха. Хьега къазехьа довзар. ЧIоагIа раьза ба тха продукци ийераш. Электросверлилкаша болх дика бу, лаьрхIача ханал массехкazза дукхагIа болх а беш. Масала, дукха ха йоацаш письмо кхаьчар партбюрога г. Армавире вахача Д. И. Боготингара. Цу тIа цо яздора: «ЧIоагIа раьза хиннав со шун машинкана, укх 5 шера цIаккха а ца талхаш болх беш хьайоагIа из». Ужжамо письмош дуккха я да мехка массе миIингера даьхка.

Къаьстта дика бу болх Берилло Любовь, Оздоева Любовь Т. Боголова, Д. Яндиева керте латтача сборщицай бригадаша.

«Электроинструмент» яхача завода партийни организаце, профсоюзни комсомольскии организацеех ког гIортолга а еш, долла хIама ду юбилейни 1977 шера коллективана хьалхашка латта доккхий декхараш толаме кхоачашдара.

Х. МЕСТОЕВ,
ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» завода партбюро секретарь.

✦

«Красная Заря» яхача Московски производственни объединене коллективо 1977 шера встречни планагIа 1 млн. 300 эзари сома продукци маьхала яьккха лаьрхIад. Предприяте лаьрхIад трикотажни изделей 120 керда модель караерзае, царех 25 процент тIехдика а йолаш. Цу хана 28 тони тхани боамбеи тай кходергда. Из деррига а кхоачашде лаьрхIад инженерни расчеташца нийсбаь хьинаре болх бара чотах, хIаьта иштта керда оборудовани караерзаярен технологи эргаяьккха тоаярен чотах.

СУРТА ТIА: швея-мотористка наставник Т Морозова (юкъе латтар) ший ученицашца комсомолкашца Л. Журавлевацеи (аьттехьара яр) Н. Мадiевайцеи.

В. КУНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

✦

ЯХЬА БЕРКАТ

Ачхой-Мартановски района «Орджоникидзевский» совхоза керттера лостам баьцадаараши сомий лелабелга ба. Цудухьа шерагара шерага дукхагIа дIадув цига баьцадаараш, шеръю сомий бешамаш. 12 бригада я укхаза баьцадаараши сомий бешамаши лелаеш. Цул совгIа боахаме я шиъ тракторни цаI кхай тIарен бригадаш а. Цар массане а хьинаре къахьегаш чакхдаьккхар дIадаха шу.

— Ховш ма-хиллара, иттлагIа пятилетка эффективностеи дикалеи пятилетка я, — йоах бригадира коммуниста Хациев Абаза. — Из фу яхилга да аьлча, кхашкара, бешамашкара деррига а балхаш сихеи дикеи, агротехнико дIа ма-деххара чакхдаха дезилга да. «ХIара кхайна — дикала Знак!» яхача девизагIа къахьегаш хила веза вай массава а. Тха бригада иштта болх беш хьайоагIа. Цудухьа дика хьувкъам чу а бахь оаха.

План 172 тони йолаш 350 тони сом чубера цар 1976 шера, планал совгIа дIаеннай 240 центнер помидораш. ИттлагIча пятилетка шоллагIча шера кхы а дукхагIа баьцадаараш чуда лерхI, Хациев Абаза кулгалду бригада яхье яьннай Баташев Баташа кулгалдеча бригадаца.

Баьцадаараши сомий бохкара шера тIаийпа декхараш ханал хьалха, 30 октябре кхоачашдир совхоза коллективо. План 5700 тони йолаш Даьхенна дIаденнад 6360 тонп баьцадаараш, плапал совгIа бехкаб 200 тонн сом. ТIехкхоачашъяьй дулх, шура дIаялара план а.

Уж толамаш доахача хьалха латташ чакхъяьлар коммунисташ Хациев Абаз, Баташев Баташ, Исмаилов Хьасамбек керте латта бригадаш. ДIадахача шера итогех цхьоалагIеи, шоллагIеи, кхоалагIеи моттигаш хьожаяьй цу бригадашта. ХIаьта баьцадаараши сомий лелаберашта юкъе Соколенко Любовь Игнатьевна, Давлетукаева Люба, Истамулова Айшет санна бола йоккха опытн говзали йола звеньевойш ба. Цар шоай низ, хьинар кходаш боккха хьувкъам чубара. БоагIаш бола мах баьб цар къахьегамах а. Масала, Любовь Игнатьевнай наькха тIа леп Къахьегама ЦIеча Байракха, «Знак Почета» яха орденаш.

Дика хьувкъам чубара доккха новкъостал даьд царна баьцадаараши сомий лелаберашта юкъера социалистически яхь дика вIашагIйоллар а.

— Парте XXV съездо кердача низаца белгалдаьккхар социалистически яхь дIахо дегIайоалаянза ярг ца хилар.

— Совхоза къахьегамхошта кхетам балара, цар творчески инициатива, къахьегамеи политически хьинар дегIадоаладара метод а хинна дIаэттай социалистически яхь, — йоах совхоза партбюро секретара В. Ахтаева. — Яхьо чулаьцай совхоза ерригa производственни участкаши бригадаши. Цу гIулакхо торо хулийт баьцадаараш, сомий бешамаш лелаерий къахьегамцара моральнии материальнии безам совбаккха. Администраце, партбюрос, болхлой комитето цхьана къоастаду яхьа дешаш. Боахаме хIара шера кийч а еш юкъекхухь моральнии материальнии поощреней кердагIа йола методаш а. Масала, яхьа итогаш яьчул тIехьагIа хьокхамаш эггара лакхагIдарий сийна совхоза центральни усадьбе урагIйохийт къахьегама Сийлен байракх, котбаьннараштa ахчан совгIаташ тел, цIе вымпел лу, баркал оал. Яхь миштa лел дувц пенгазета тIа, «Молнеш» тIа, къехьегама листокаш тIа. Октябра 60 шу дизара сийна доккхий декхараш тIаийцад совхоза къахьегамхоша. Цар лаьрхIад 1977 шера планагIа 6100 тонн йолаш 6370 тонн баьцадаараш дIадала, хIаьта сом план 4100 тонн йолаш 4300 тонн паччахьалкхенга бохка.

Гуш ма-хиллара, атта декхардац боахама коллектива хьалхашка латтар. Къахьегам нийса вIаштIехьбаккхар, толамашагIа йола методаш агротехникана юкъейоалаяр, къахьегама овсарле лакхъяр дIадех коллективагара цу декхараша. Уж а кхыдола а декхараш наха дIадовзийтад Касумов Гарсе, Соколенко Любас, кхыболча агитатораша. Совхоза агитаторaша, политинформатораша, лектораша укх деношка дукха беседаш ю «Колхозхошка, совхозий болхлошка, механизаторашка, Iилмахошка, юрта боахама специалисташка, юрта материально-технически средстваш лоаттаеча промышленноста болхлошка, Советски Союза берригача къахьегамхошка» долча КПСС ЦК письмох. ДегтIара къоабалдеш тIаийцад из письмо «Орджоникидзевский» совхоза къахьегамхоша.

Парте Центральни Комитета письмос кхы а чIоагIагIа айдаьд цар политически къахьегамеи хьинар. ДIадахача шера гурахье а дика аьха, хий дилла кийчдаьд совхоза къахьегамхоша бIаьсти баьцадаараш дIадувргдола кхаш. ХIанз моттигера удобренеш тоссаш ба уж. Iан замалахьа шоай кховчашде деза балхаш деш ба сомий бешамаш лелаераш а. Совхозе болх беш я баьцадараш леладерашта сомий бешамашка болх бераштеи лаьрхIа агрокурсаш. Шоай говзал совйоах цар цу курсашка.

Советски Эскарен ТIема Форда Флотен Денга—23 феврале ерригa тракторaш, кхыйола техника кийча хилийта лаьрхIаз боахаме.

Цу совхоза администрацеи партийнии профсоюзнии организацешеи шоай керттерча декхарех цаI лерхI дика механизаторски кадраш кийчъелга.

ДIадахача шера санна укх шера а совхозе болх беш я механизатораш кийчбу курсаш. Цига дешаш 18 саг ва. Укх шера бIаьстан балхаш дIадоладелча тракторaш лехкаш хургба уж. Цу гIулакхо торо хулийтаргья механизаторий болх шин сменагIа вIаштIехьбаккха а дукхагIа баьцадаараши сомий чуба а.

О. ШАДИЕВ.

Техника тоаеш ба Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза мехмастерске болхлой.

Юртбоахама техника тоаеча хьинаре дакъа лоацаш ба № 2 йолча мехотряда трактористаш Элиханов Зайндин Сагаев Лаьчеи.

СУРТА ТIА: «Красноармейский» совхоза № 2 йолча мехотряда механизатораш (аьрдехьара аьттехьа) Элиханов Зайндин Сагаев Лаьчеи шоай трактораш тоаеш ба.

И. ПЛИЕВА сурт.

Шалински башхалонаш

Урус-Мартановски района механизатораша дIадоладаь патриотически гIулакх раьза хинна хьал а лаьца, Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара баха ма-боагIара накъабахар духьа лелаеча социалистически яхьа юкъе а баха. ерригa машинно-тракторни парк 23 февраль хьатIаотташ тоаяь яккха аьнна декхар тIаийцад Шалински района колхозийи совхозийи механизатораша. Массе оагIорахьара вIаштIехьа а баьнна дIаболабелар ремонтникаш шоаш белгалбаь мул чакхбаккха.

Догдоахийла хулийташ яр соахкарча IV кварталара итогаш: района колхозийи совхозийи мехмастерскешка 99 трактор тоайир планагIа лаьрхIача 94 машина меттел.

Графикал хьалха а бувлаш къахьег шалински ремонтникаша укх шера а. Механизаторий къахьегамеи политически хьинар кхы а чIоагIагIа айдир вай парте Центральни Комитета письмоси «Производства эффективности балха дикали лакхъяр, иттлагIча пятилетка заданеш толаме кхоачашъяр духьа лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхьа хьакъехьарча» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцамои.

Юртбоахама техника болх дика вIаштIехьбаьккха тоаю Ленина цIерагIча колхоза механизатораша. Ерригa культиватораш, сеялкаш, похараш, макхаш тоадаь, мукх ца дайита битумни смесь хьекха даьннад, лаьрххIа кIал хIамаш а ехкаь дIаоттадаьд.

— Ремонтникаша хIанз шоай керттера уйла трактораштa тIаерзаяй, — йоах колхоза централыни мехмастерске заведующе къонача коммуниста Мааев Махьмас. — Бовхамерча чархаш тIарчеи гусеничнии 38 тракторах 35 тоаяь а яьккха, нийсъяь дIаоттаяй. Белгалдаккха доагIа, ремонта дикал даккха хIама доацаш хилар.

Централыни мастерске коллективана юкъе социалистически яхье хьалха латт моторист Д. Товрзукаев, слесараш В. Чиммирзаев, М. Алхазуров, механизатораш Л. Юсупови, Х. Магомадови.

БIаьстан юхье кхашка дергдолча балхашта юртбоахама техника сихача темпагIа кийчъю «Шалинский» яхача чуттадаь хьайбаш кхоабача совхоза механизатораша. Овсарле лакха йолаш къахьегара мел эша хьалаш вIаштIехьдаьхад укхаза ремонтникашта. Централыни мехмастерске сийрдачеи цхьалхо яьчеи помещенешка наргIата а цIена а я. Дуккха хала балхаш механизаци яь да укхаза.

— Ремонтникий девиз — «ХIара балха денна — дикала Знак!»,—яхаш дувц централыни мехмастерске заведующе И. Чебанова. — Тоаяь яьнача хIара тракторага массе оагIорахьара дика хьож совхоза керттера инженер С. Арсакаев керте латта приемни комисси. Социалистически яхьа итогаш ечеи хьалха латтараш та поощрени ечеи хана иштта теркалъю кхоачашбаьча балха дикал.

67 тракторах 62 хIанзле тоаяь а яьккха, нийсъяь дIаоттаяй. Ший ханнахьеи дикеи тоаяь яьккхай кхыйола юртбоахама техника а: культиватораш, сеялкаш, похараш, макхаш. Цу балхаца зIамига дакъа лаьцадац опытни механизатораша Амерсултанов Султана, Висаев Iаддал-Хьамида, Териев Амалхана, Исмаилов Нажмудина, кхычар.

Къахьегама овсарле лакха йолаш болх бу иштта слесара-аппаратурщика Колосов Василе, токара Федоров Юре, электросварщика Закаев Вахида, слесара-инструментальщика Мальцагов Абубакара, кхычар. Цхьанцеи ах-ахи — шишша норма кхоачашъю цар хIара денна.

— Тха ремонтникаша толамаш дахара бахьанех цаI да, — яхаш дувц совхоза керттерча инженера С. Арсакаева, — трактораштa ремонт яра оаха юкъейоалаяь узловой метод. ХIара узел моллагIча цхьан механизатора тоаю. Масала, передачай коробкаш тоаеш ва Ленинеи Къахьегама ЦIеча Байракхеи орденаш лелаю опытни механизатор С. Абдулаев, ТIехьашкахьара мосташ тоаделга тIадиллад В. Алиевна. Цу гIулакхо ремонт сихеи дикеи яйт.

Кхыча тайпара латт гIулакх «Искра» яхача совхозе. Юртбоахама техникана ремонт яра балхаш, хьалда аьлча, богаххьида боралагIа лел укхаза. ЛерттIа болх бара эшачарех цхьа бахьан хьалаш мара дац механизаторашта вIаштIехьдаьха. Укхаза кхыметтел мехмастерскешта помещени а яц. Трактораши кхыйола юртбоахама техникеи кхыметтел тIо а тоханза долча машинни коа латт. Шийлача ша тIа цхьаьца хIамаех кулгаш деттаци боахк ремонтникаш. Запасной оатхалаш яхьац царна, социалистически яхь йоаржаяьяц царна юкъе. Цига хIаравар ши-ший мукъагIа вита ва. Цунга хьежжа да баьча балхах хьахур а: цигарча 39 тракторах тоаяь яьнараш аханел кIеззига дукхагIа мара яц. Вожаш тIаккха? Бой санна лайла латт.

Хаттар доагIа: фу лаьрхIа ва совхоза директор Х. Бакашев, партбюро секретарь Я. Басаев, керттера инженер Л. Шисов? Сенга догдоахаш ба уж?

А. БАСОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиуме

ЮРТА СОВЕТА ТЕРКАМ МАССАНАХЬА КХАЧА БЕЗА

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиумо да а дийгIа йийцай «Ассиновски станични Совета балхах» лаьца Ассиновски станичн Совета исполкома председатела А. Н. Торшинас яь доклад.

Цун балха хьакъехьа баьча соцам тIа белгалдаьд, КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъеши «Къахегамхой депутатий юртен (аульнин станичнин) поселковин Советехь долча Нохч-ГIалгIай АССР Законо шоашта еннача бокъонех пайда эцаши боахамен социально-культурнин строительствана кулгалдара, харжархой наказаш кхоачашдара тIаберзабаь беш бола болх станичн Совето айбаь хилар.

Денна-ден станичн Совето ше беш бола болх коллективно кулгалдара принципаш телха ца еш, массазарча комиссешка, депутаташка, активага хьинаре дакъа лоацийташ чакхбоах. Сессеши исполкома заседанеши чакхъяхара констутуце оттаяь ханаш телхаяц. Дуккхача депутаташа хьинаре дакъа лоац Совета, массазарча комиссей балха юкъе, дукха балхаш ду хоржамий округашка, депутатски группашка, посташка.

Станични Советон цун исполкомои тIахьожам лоаттабу шиЙ доазон тIа ухкача колхозаша, совхозаша, консервни заводо планаши социалистически декхараши кхоачашдара тIехьа, материальнии къахьегамеи кхоачамех дикагIа пайда эцара, производство дегIакхувлара эша новкъостал ду. Уж дешаш дувц станичн Совета сессешкеи исполкома заседанешкеи.

Станичн Совето шиЙ болх айбарца аьттув беннаб боахамашта производственни гIулакхаш тоадара.

Станичн Совето иштта йоакхо ю бахача наьха жилищно-бытовойи культурни хьашташ дикагIа кхоачашдара. Станичн Совето, колхозо, совхозо, заводо ахча вIашагIтохаро торо еннай 1976 шера «Ассинский» совхозеи консервни заводеи газ чуйилла. ДIаяхача пятилеткагIа 16 километр наькъаш тоадаьд, 2,7 километр асфальтах керда никъ биллаб, 1,5 километр водопровод йиллай, шиъ газораспределительни пункт хьалъяьй, станице бахача наьха цIеношка ахенешка газ чуйиллай.

Станице болх беш да быта цIа. Цу чу я парикмахерски, швейни мастерской, кога гIирс тоабу цех, фотоателье. Станица школаш хьехархой кадраща IалашЪяь я.

Культура цIеношка, завода клубе сайреваш чакхйоах, художественни самодеятельноста концерташ увттаду, лекцеш, докладаш еш

Станичн Советон цун депутаташеи хьинаре дакъа лоац юрта общественни порядоки гражданий бокъонаши лораеча. Станице болх беш я халкъа дружинаш, новкъостий судаш, кхыйола общественни организацеш. Станичн Совета исполкомо тIахьожам лоаттабу лаьттах пайда эцарах дола законодательство телха ца дайтара, оттабаьча боарамагIа хьайбаш лелаадара тIехьа, болх чакхбоах общественна пайдане долча балхашка къахьега могаш бола нах юкъеозаш.

Цхьабакъда цунца цхьава Лаккхехьарча Совета Президиумо белгалдаьд шийна еннача бокъонех станичн Совето биззза пайда эцаш ца хилари шиЙ лаьттан тIа ухкача предприятей, учреждений, организацей балха гIулакхашта массаза а йоагIаш йола влияни ца яри.

Станичн Совето доагIIача беса тIахьожам лоаттабац шийн лаккхехьа латтача органийи соцамаши решенеши кхоачашъяра тIехьа. Мелбаьб депутаташца беш бола болх, доагIIача беса вIаштIехьдаьккхадац цар дешар, харжархошта хьалхашка цар отчеташ телилга. Сессеш кийчъечеи чакхйоахачеи кIезига дакъа лоац депутаташа. Станичн Совета исполкомо кIезига ду новкъостал массазарча комиссешта, цар председателашцеи доакъашхошцеи семинарски занятеш йиц. Нагахьа мара чакхъяхац юрта бахача наьха сходаш.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиумо Ассиновски Советн цун исполкоми декхарийла яьй беррига шиЙ организаторски болх КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра, общественни производство дегIакхувлара, «Ассинский» совхоза, XX партсъезда цIерагIча колхоза, Ассински консервни завода, иштта кхыча предприятейи организацейи коллективашта 1977 шера енна паччахьалкхен планаши социалистически декхараши кхоачашдара, просвещене, унахцIено лораяра, бахача наха культурнии, бытовойи, торговлеи гIулакхаш деча учреждений болх тоабара тIаберзабе.

ДуккхагIа терко е социалистически яхь вIаштIехьъяьккхара дешай, цун эффективности дикали лакх а еш. Профсоюзия организацешца цхьана яхь лелаеча коллективашка каст-каста взаимопроверкаш е, хьалха латта производственни опыт балха юкъекхахьа.

ХьинарегIа дакъа дала станица социально-культурни дегIаахара планаш увттаечеи чакхйоахачеи, юртбоахама культурай хьувкъами общественни хьайбай продуктивности лакхъеча, лаьттагIа дикагIа пайда эцийта.

Торговлеи общественни кхачаи предприятей балха тIехьа лоаттабу тIахьожам чIоагIбе, санитарни хьалаша дIа ма-дехха ца нига порядок хулийтилгеи наха гIулакх дара культура лакхъелгеи Iалашле.

Станица культурно-просветительни учреждений болх эргабоахаш тоабе, къахьегамхошта коммунистически кхетам балара цар культурни хьашташ дикагIа кхоачашдараи из тIа з берзабеш, культпросветучреждений материальни база чIоагIъе. Станичн Совета исполком иштта декхарийла яьй Совета организационно-массова болх эргабоаккхаш тоабе.

ПЯТИЛЕТКЕ ХЬАЛХАЛАТТАР

ОЧЕРК

Смена хувцалуш дукха нах гулбеннабар цеха контора чу а цунна хьалхашка а. Смена яьккха дIаболхараш а балха дIаотта кийчлураш а сиха бар. Царна юкъе сих ца луш яр цхьа кхалсаг. Цеха начальника истола юхе гIолла хьувзар из, ше новкъа йолчоа юстара а йоалаш.

Шаводар дIаваха а смене хьавенар балха дIаэтта а ваьлар. ХIаьтта мара зензар шиЙ истола юхе латта кхалсаг цеха начальника.

— Сапет, хьо хIана латт балха дIа ца отташ, кхы хIама-м хиннадац цига? — хаьттар цо.

— Светлана Леонидовна, аз хьога укхаза балха йоалаергья яьха ер сай йиIиг хьайоалаяьяр аз, — йист хилар Сапет, шийна юхе латтача йоIагахьа дIа а хьежа.

— ЗIамига еций из, вай цехе мичаб цхьаккха а атта болх. Из хьона хьайна а ма-хой, — аьлар Погорецеи Светлана Леонидовнас.

— Ер-м яц зIамига, укх деношка барайтта шу даьннад укхан-м, — жоп делар Сапета.

— Мегаьд хIаьта, хьожаргда вай, — хоадам боацаш йист хилар Светлана Леонидовна. Сапет балха дIа а яхийта, йиIигаца къамаьл дир цо...

Цхьанне а яргдацар ПаьтIимата барайтта шу даьннад. ЧIоагIа заьлза яр из, бокъонца йола бера юхь яр цун. Светлана Леонидовнайна шийна а ховш из хьалкхийна яле а, кирпишкаш еча балха хьаэца из лоархIаергйолаш дацар цун дегI.

— Светлана Леонидовна, — аьлар ПаьтIимата, — со балха дIаэцарах декке яргьяц хьо,— аз кхычарел вогIа бергбац болх.

— «Декке-м хьо хьаэцаргья аларах а яьнаяр со, хьо иштта йолга хайнадаларе арг а дацар. ХIанз хьога фу арга ховрe, кхы хIама эшацар укхаза-м», — аьлар цо шиЙ дег чухь.

— Могаргдий хьона укхаза болх бе? Хала болх ма-бий оаха бер. Хьо дегI чIоагIдаланза къона саг ма-йий... — къамаьл дир Светлана Леонидовнас.

— Могаргда, — бIубенна из цхьа дош аьлар ПаьтIимата...

Балха дIайийцар Акуева ПаьтIамат Грозненски гIишлошъеча материалий № 2 йолча комбинате.

Смении мастера Саркисова Эмма Апетовнас гIона дола тайп-тайпара балхаш дайтар цунга. Шаткъа санна кадайча йоIо сиха кхоачашдора шийга де аьнар, хьаде хIама а доацаш юсар из дуккхаза а. ТIаккха саготлора цун. Шийга аьнна доацаше а вагонетка татта оттар из кхычарца, бийла кирпишкаш конвейер тIара хьа а ийеш вагонетка тIа ехка йоалалора... Цкъа иштта из йоаллаш Эмма Апетовна лийра цунга. Ер болх хьона булургбац, ювйоаккхарг ма-йий хьо укхо, — йоахар цо ПаьтIиматага. Мастер шийга лийннаяле а, цох лечкъа а лечкъаш, шийна бе бенна болх чакхбаьлча конвейер тIа йолар из, цига болх бора.

Иштта лелаш цхьа ха яьлча, шийна а ца холуш, ПаьтIимат дIаIомаелар конвейер тIа болх бе. Цхьан ханна болх бе кхо саг эшаш хала моттиг я из. ЦаI тIераваьлча конвейер тIара кирпишкаш хьайе низкъал хулар. Из иштта дале а цаI тIера воалаш нийслора. ТIаккха цига болх беча кхалнаха шоашта гIо де ПаьтIимат оьхар мастергара. ГIадйодар из «законагIа» ше цу балха эттача.

Цкъа нийсделар кхьннех шиъ йоацаш. «Цхьаннена метта-м ПаьтIимат ма-ярий, шоллагIа мала оттаергьяр-хьогI», — уйла йора Эмма Апетовнас. Кхыча балха тIара хьа а яькхa, цига яхийта саг ца кийслуш дикка ха яьлар. Конвейер йолчахьа бIарг лоихаш яр Эмма Апетовна. Бакъда дIатIаяха лоархIаяцар — тIаккха конвейер соцае езаш хилар кхерар, «хала дале а кIезига сатоха далар ПаьтIимата аз саг лаххалца», — йоахар цун дего. Шозза-кхозза яхар мо конвейера юхе гIолла тIехъяьлар из, шийга царех цхьанне болх булац тхога аргдий-хьогI аьнна хеташ. ХIама аланзар цар цунга. ТIаккха дIатIа а яха, хаьттар цо болх булой, аьнна.

— Цхьаккха а кхывола саг везац сона ПаьтIимат сайца хуле, тахан меттел тIехьагIа я,— аьлар мастерга ПаьтIиматацарчо...

Иштта дIачIоагIъелар цу балха тIа ПаьтIимат. Из цехе эггара халагIа бола болх ба. ХIаьта лоабатах хьаяь тIаьда кирпишкаш конвейер тIара хьа а ийеш вагонетка тIа ехкаш латта веза цига бархI сахьата. Цхьаккха кирпишк хьа ца эцаш тIехъялийта йиш яц. Мекъача саьга булургболаш болх бац из. ХIаьта шаткъа санна кадайча ПаьтIимата дика кхувра кирпишкаш хьайе.

ПаьтIимат балха йолча сменагIа цIаккха а ца социйташ конвейерга болх байта йиш хул. ХIаьта цехе хьаеш мел йола кирпишкаш цига гIолла чакхъяла езаш я. Уж дуккхагIа а дикагIа а хьаккхачарах тийша да дуккхача а даькъе сменас шиЙ задани кхоачашъяр. ПаьтIимата оагIонгахьара ца талхаш хьадоагIа из гIулакх укх нийс шера.

Дукха хувцабеннаб цу балха тIа нах цу хана денз. Царех цхьабараш из болх ца ловш дIабахаб. Бакъда цIаккха а ца хувцалуш хьайоагIа ПаьтIимат.

Цу нийс шера цо ца беш, ца Iомабеш цхьаккха болх бац цехе. Миччахьа дIаоттайой а, цунна дика бе хов болх. Цудухьа цунна еннай «ПрофессегIа дикагIъяр» яха цIи.

ИйслагIча пятилетке къахьегама йоккхий коталонаш яьхар Акуева ПаьтIимата, къаьстта цун тIеххьарча шерашка. Цунна шин шера вIаштта елар «Социалистически яхье котъваьнар» яха значок.

Акуева ПаьтIимата еннай Ленински комсомола Центральни Комитета диплом, дукха сийлен грамоташ, ахчан премеш Цун портрет дуккхаза а хиннад предприяте сийлен доска тIа. Из доал Ленински района Сийлен доска тIа.

Мишта дIайолаяьй цу хьинар долча, кулг кадай кхеташ йолча къонача кхалсаго хIанзара пятилетка? ХIанзалца хьийгачул чIоагIагIа къахьег. ДIадахача шера задани октябрь бетта кхоачашъяь яьлар. планал совгIа дуккхаш бIаьш эзараш кирпишкаш яттара цехага дIакхачийтар.

Хьаьнала, дог цIена къахьегарца, Iимерза а новкъостал лекийча хиларца а ше езаяйтай ПаьтIимата шийца болх бераштa, из дика йовз комбинате а Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча предприятей объединене а.

— Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце кхоъзткъа шу дизарах болча парте Центральни Комитета соцамо дог гIоздаьккхад тха,— аьлар Акуева ПаьтIимата.

— Советски халкъа а деррига прогрессивни адамий а из деза. Ди къахьегама доккхийча толамашца белгалдаккха нигат да са а са новкъостий а. ВорхIалгIа ноябрь тIаккхоачаш пятилетка шин шера план кхоачашъе лерхI аз.

Даьсса дитац шиЙ дош ПаьтIимата, гIулакхаца хьалдуз. Иштта хургда укх шера хIаьта а...

Производстве санна аьттув боалаш цун цIагIара вахар а дIадаха даларе-м. Массанена а нийслац иштта.

ЦаIи кхоъ шу дола шин кIаьнк кара а вусаш, цIен да воацаш йисар ПаьтIимат кхо шу хьалха. Атта хIама дацар цунна тIаккхьчар, хIаьтта дезалах а енна, яха дIайолаеннача къоначa нанна тIаэттар. Из цун вахара шаьрача новкъа баьнна бокхха кIоаг бар. Цу чу кхийттар из. Бакъда йоха-м йохаязар. Ураэттар, хьалтIаьлар цу чура. Хьоаргчаьш шиЙ ши бер хьамархIа а делла, юха а новкъа яьлар.

ПаьтIимат иштта йисача хьаллаьцар коллективо, цунна шоллагIа бола дезал а хиина дIаэттар. Цун шаккхе а кIаьнк берий ясле дIанийсвир. Цар гIайгIа е ца езаш паргIата яьккхар ПаьтIимат шийца болх беча наха.

Иштта да вай советски общеcтве — хьаьнала къахьегача сага хало тIаэттача массаза а оарцагIбоал нах.

Цхьанцахьара кхыча предприяте йодаш, аттагIдар, духхьала шиЙ сина пайданегIдар лехаш лийннаяц ПаьтIимат. Цхьан моттиге ягIача гаьно дуккхача шерашка дIаьха овлаш хецаш санна, ше болх беш йолча предприяте дуккхача наха дIаяйзай из. Иштта децаре цунна бовзарг а безарг а бацар уж, эшаш моттиг эттача накъабаргбацар.

ШиЙ цеха, шиЙ предприяте сий даккха, шийгара обществага дукхагIа хIама дIакхачийта уйла йолаш болх бу ПаьтIимата.

Дика тешал ду цунна комбината партийни организаце секретара Махашов Абуязита, постройкома председатела Баталов Виктор Петровича, кхычар.

— Акуева ПаьтIимата а из санна болча комбината дикача болхлоша Виситаев Ширваде, Отнева Мария Васильевнас, Маринкина Алла Васильевнас, кхычар а дика къахьегарах толамаш доахаш хьаенай комбинат, — аьлар Махашов Абуязита. — ДIадахача шера план итт ди хьалха кхоачашйир оаха, хIаьта ПаьтIимат болх беш йолча цехо ткъо ди хьалха.

Январь бетта эттача шелало йоккха новкъарло яь яле а, Сийлахь - боккхача Октябра кхоъзткъа шу дизара даха мадоагIара накъагIоргда тхо.

Цу дезача юбилея сийна йоаржаяьча социалистически яхье хьалхалаттарех йолаш чакхъяла дага я коммунистически къахьегама ударник Акуева ПаьтIимат.

Ю. ЮСУПОВ.

ДИКАЛА ХЬАЛХАРА ЖОП ДАЛА ДЕЗАР МАЛАВ?

Эффективность... Дикал... Уж дешаш лоархIам болаш хинна ца Iеш, производство мел йолча метте хIара денна кердадоахаш а да.

Уж белгалдувл, эггара хьалха, лаьттани хьайбайн продуктивность (укхаза бувцар юрта боахам ба) ма-могга дукхагIа лакхъярца, бухсоцнача кхаьчача хьагучадувл паччахьалкхен заготовкашка гIолла тIехдика продукци ма-могга дукхагIа йоахкара наькъаца мехка продовольственни бедален фондаш алсамъяхарца.

Хьайбашкара йовлача эггара лоархIамеча продуктех цаI я шура. Республика колхозийи совхозийи шурий-товарни фермашкара хьаухача шурийн шурий продуктайн дикал лакхъяр духьа лоаттабеча къовсамо из хьачутеларашкареи заготовительни организацей болхлошкареи дIадех Iалаьмате чIоагIа къахьегилга, деррига низаш, знанеш, Iоаяь опыт оарцагIйоаккхилга.

Соахка паччахьалкхенга кердача 13264—70 ГОСТ-агIа йола шура йоахка доладаларца дувзаденна хьачутелача продукце дикал бахьан долаш лоаттабеча къовсамо дIадех из йохкилгеи кийчъелгеи вIашйохкилгеи тIехьдаккхара керда наькъаш, решенеш, методаш лохилга.

ТIаккха дикала хьалхара жоп эггара хьалхагIа хьангара деха дезз? Хозахета оттадаь хаттар дац из. цIенхаштта жоп дех цо, хIана аьлча шурен шурий продукташи йоахарашкара болабенна заготовителашкеи мах беча организацей принимакагеи кхаччалца цар беча наькъагIа цхьа да хувцаденна Iац цар. Шура яккхара, лоаттара, дIакхахьийтара, чакхъяхара процесс тайп-тайпарча моттигашка а бе-бе квалификацеши профессеши йолаш болча болхлоша лелаеш а я. цкъаза вIалла аьттехьа, а хIанзарча санитарно-гигиенически дIадехараша ма-яххара а доацача хьалашка. Цу хьалашка районии санна, иштта республиканскн а паччахьалкхен инспекцей болхлой даим фермашка тIахьожам лоаттабе безаш хул доаханна Iувал дара, уж кхабара санитарно-ветеринарни правилаш кхоачаш миштa ю, моттигашка хьайоаккхача продукце дикала хьокхамаш, дIайохьийташ оттадаь документаш, продукци ерригa реквизиташ тIа а йолащ, дIакхахьийтара инструкци кхоачаш а деш оттадаьдий хьожаш.

Цу гIулакха эггара чIоагIагIча тайпара декхар хьалхашка оттаду заготовителашта а. ХIаьта а эггара хьалхарча ергIанна шурий дикал лоха хиларах бехк такха безараш из йоахаш бола эггара керттера бараш ба — республика юрта боахама Министерстваи кхыча юртбоахама ведомствайи колхозаши совхозаши.

Соахка республика боахамаша шурий промышленноста заготовительни пункташка хьачуелар хьоанала юкъера процент 3,51, вешта аьлча республикана оттаяьча базисни хьоаналал 0,09 процент лохагIа а йолаш йола 76 эзар тонн совгIа шура. Алхха цу дикала хьокхамах базисни хьоанал лоархIача хана халкъбоахама план кхоачашъярца боахамашта дIа ца лоархIаш йитар 1863 тонн шура.

Нагахьа санна цар кхыметтел юккъерча маьхах из шура дIаенн аяларе а хургдар царна кхы тIа а 410 эзар сом. Республика колхозаштеи совхозаштеи дукха ахчан зенаш хул заготовительни органашка сов миста, механически бIехъяь класса дикал лоха йола шура йохкарах.

1976 шера деррига дуккхаьь хьокхамаш цхьана лаьрхIача шурий заводашка хьачуенна шура цхьоалагIча сортах 19,7 процент, шоллагIча сортах 41,6 процент мара яцар. Укх тIеххьарча хана шурий-товарни фермашкара йоагIача шурий дикал тоъал лакхъеннай. Цхьабакъда сортах йоацачеи цу даькъе пастеризованни шурий процент хIанз а лоха я кийчъеча ерригача шурийна юкъе.

Соахка республика боахамаша хьачуеннай 28640 тонн е 38,7 процент сортах йоаца шура. Иззал йолча шурех алхха механически бIехъенна йолаш хьачуеннай 9601 тонн е 34 процент. ХIаьта, нагахьа санна иззал шура колхозашеи совхозашеи шоллагIча сортах йолаш мукъагIа хьачуенна хиннялаpe, кхы тIа а 310 эзар сом кхоачаргдар царга.

ТIаккха шурий-товарни фермашкара заготовительни пункташка хьачутелача шурий дикал селлара лоха хилара керттера бахьан малагIа да? Доалво дарах эггара хьалхарча аргIанна бехке малав? Боахамий кулгалхойи специалисташи ба.

Дуккхача колхозашкареи совхозашкареи шурий-товарни фермаш, хIанз болх бе йолаеннача Грозненски района 1 Мая цIерагIча колхозерчеи «Атагинский» совхозерчеи, Сунженски района «Победа» яхача колхозерча, кхычахьарча шурий комплексашкара дIанйккхача геттара воча санитарни хьал тIа я. Шура лелаю флягаш юлеи лоаттаюи помещенеш яц, цхьа бахьан тардаьчеи эшача оборудованеца кийчданза долчеи готтача цIеношка йоахк лабораторен. Доаркаш халаташца, марлеца. шура луттача средстваща Iалашбаьбац, охладителаш яц, массанахьа а дац пхьегIаш йила дIайха хий, хIаьта долаш долча а хан-ханнахьа хьателац из. ДукхагIча хана кхоачам болаш доакъараш дехкац шура луча доаханна, хIаьта долаш дола доакъараш кийч а деш дехкац царна, протеин кIезига йоаллаш да. Ханнахьа доаханна доакъар ца дуллаши хий ца моладеши дукха ха юкъейолийташ йола моттигаш дукха нийслу.

Шурий дикала дешашца дувзаденна эггара чIоагIагIа бехк билла боагIа нагахьа йолча хяна шурий фермашка ца хулача, фермашта лабораторен вIашагIйохкеи лаборантий кадраш кийчъеи боахамашта новкъостал ца деча шурий промышленноста объединене болхлошта а.

Вешта, таханарча дено дIадеххача тайпара вIаштIехьбаьккха къахьегами санитарни хьали дац шурий промышленноста предприятешта шоашта чухьа а.

Гудермесски, Шалински, Валерикски, Назрановски раймолзаводашка графикагIа дIаийяц шура, шин-кхаь сахьатал тIех ха йоаккхаш сайце латт машинаш, оборудовани массаза а йилац, хIаьта флягаши цистернаши наг-нагахьа мара Iанарца кхехкаяц.

Цу тайппара, шурий дикал мероприятей бIарччача комплексах — колхозийи совхозийи доярказашкара, скотникашкара, шоферашкара - экспедиторашкара баьнна берригача специалисташкеи молзаводий болхлошкеи кхаччалца бараша шоай болх тешшаме лелабарах тийша я.

Партеи правительствай, арахецача продукце дикал мехка экономика дегIайоалаяра даькъе эггара лакхагIча боарамe шоаш оттаеш, керда, лакхагIа дола закупочни маьхаш оттадаьд шурийнеи цун продукташтеи цар сортага хьежжа. ХIанз цхьоалагIча сортах йолча шурий тоннах паччахьалкхено 235 сом лу, хIаьта из 45 сом лакхагIа ба 1975 шера хиннача закупочни маьхал.

Шурийн шурий продуктайн маьхаш лакхдаро колхозашкеи совхозашкеи йиш хулийт ерригача шурий-товарни фермай болх уж рентабельни хургйолаш вIаштIехьбаккха. ХIаьта цу гIулакха эшэ торонаш йолаш я. Эшар хIама дац леIами даь кулги мера. ХIаьта из болх беча метте — толамаш гуччахьа да. Алхха цхьан 1976 шера Гудермесски района боахамаша раймолзаводе дIачуелар цхьоалагIча сортах 38,4 процент, Шелковской района боахамаша — 33 процент, Урус-Мартановски — 32 процент шура. Цу цхьан ханна Шалински района боахамашкара йоагIача ерригача шурех цхьоалагIча сортах йолаш хьачуенна шура 7 процент, Ачхой-Мартановски района боахамашкара — 5,8 процент мара яц. Механически бIеха хилар бахьан долаш боахамашта соахка кхыметтел 46 тонн шура юха а яхьийтар.

ДIателача продукце дикал лоха хилара бахьанаш хIара ферме, бригаде малагIаш да цIаьхка а кхы цIаьхка а хьажа, шура лоаттаяра, дIаувзара мел эшаш йола оборудовани «Сельхозтехникаи», «Зооветснабеи» объединенешкара тIая еза республика юрта боахама Министерства, юртбоахама ведомствашa, колхозийи совхозийи специалисташца цхьана. Хьайоаккхаши паччахьалкхенга йохкаши йола продукци тIехдика мара ца хилийтара фермай болхлой безам тIабахийта беза. ХIаьта цу гIулакха мел эша хьалаш республике, белгала, долаш да.

Р. НАУРБИЕВ,
юртбоахама продукташ эцареи цар дикалеи дешашта вола Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен инспектор.

Доазол дехьара

Татабаньски кIор боаккхача бассейне. Мань яхача юртилга юххе, болх беш я советски геологоразведочни экспедици. Советски Союза тайп-тайпарча городашкара баьхкача геологаша, геофизикаша, бурувдетараша новкъостал ду венгерски специалисташта кIор боаллача моттигашка кIоарга тохкамаш дара. Цо хьалуча, маьха дарегIа йолча энергеца укхаза болх бергба низ болча электростанце.

МТИ-ТАСС сурт.

УРАНОВИ ХОРША

«Уранови пул» хьаелга оттадеш йола соглашени яьй 1971 шера Англе, ФРГ-ес, Нидерландо. Тоаяь уран юкъарчал доацаш хьае йолаенай Англии Голландии, хIана аьлча 1954 шера яьча Парижски соглашенегIа Малхбузехьарча Германена дийхкад атомнии цхьатарра дуккха адам хIалакдеча герза кхыдола тайпаши хьадара пайда эца йиш йола материалаш хьаелга.

Алмело яхача голландски городе хьальяьй «Уренко» яха тоадаь уран — атомни электростанцешта лаьрхIа доагор — ультрацентрифугальни методаца хьаю предприяти. ХIанз цига болх беш эзар совгIа саг ва. Бедал лоаттаю Африкеи Калимантанеи уранови рудникаш оахкаш йолча «Шелл» яхача дуреи халкъашта юкъерча мехкдаьтта компане...

Голландe атомни электростанцеш яц, цудухьа «Уренко» продукци ФРГ-е дIакхухь. Укх тIеххьарча хана голландски кепайоазон тIа тIа-тIа дуккхагIа арадувл цу тайпара цхьана лeладеча гIулакхий вокх оагIон хьакъехьа корзагIбаьнна деш дола хоамаш.

1975 шера июне ФРГ-ес соглашени яьй Бразилеца 8—10 атомни электростанци, уран тоаду завод, уран шозлагIа тоадеш, атомни электростанцех хьакъестача хIамаех атомни бомба хьаяра йола бедал яха торо хулийтаргйолаш йола завод яла аьнна. Цу тайпара соглашени, ховш ма-дарра, ядерни герз доаржа ца дара хьакъехьа даьча Договора маIана духьала я.

Нидерланда парламенте чIоагIа къовсамаш доладеннад Алмелора завод шеръяра хьакъехьарча дешах лаьца. Духхьал шиЙ ма-хулла цунга кхача гIерташ я хIанз ФРГ. Проектага диллача цу завода низ 1982 шерале ши эзар тонн тоадаь уран арахецаргдолаш хила безаш ба. Из хул бокъонца атомни электростанцешта доагор тела аьнна Бразилена хьалхашка Малхбузехьарча Германе тIаьцца декхараш кхоачашдара мел эш.

Голландски правительство, экономически гIойленагIа а хеташ, тоадаь уран дукхагIа хьадеи дохкеи дага я. Цу тайпарча решенеша чIоагIа критика яьй радикалий политически парте викалаша. Цар дIадийхад ультрацентрифугальни проекта финансово-экономически условеш хувцилгеи Алмелора кхыча мехкашта дIакхухьийтача уранах атомни герз хьадара пайда эцаргбац аьнна чIоагIа гаранте Iалашъелгеи.

Дукха ха йоацаш Нидерланда правительствага каьхат дахьийтад кхоъзткъе итт совгIа бовзаш болча политически, общественни деятелаша, голландски Духьален болама доакъошхоша, кагирхой болама лидераша. Гуччахьарча письмо тIа цар белгалдоаккх, Алмелора производство шеръяро дунен халкъашта юкъерча машараи кхерамзаленнеи кхерам тIатоссаш хилар. Голланде экономика малхбузенгермански промышленни комплексаца юззаялийтаргахьа тIа боаккхилга хила тарлуш хилар. «Цу тайпара дегIаухилга, — йоах письмо тIа, — бокъонца ше ма-дарра духьала да Нидерланда правительства а шиЙ кулг кIал оттадаьча Хельсинке документашта».

Письмой автораша белгалдаьккхад Голланде машара хьинаре политика, кхохкам кIаьдбара гIулакх чIоагIдайза политика летаянза арг ца хилар. Цу оагIорахьа боаккха гIа хьадда хила йиш йолаш хургбар Варшавски Договореи НАТО-и мехкашта юкъе ядерни герз юкъедоаккхаргдац аьнна договор дара хьакъехьа енна предложенеш хьаллацар.

Е. ФИЛАТОВ,
АПН соб. корр.

Гаага.

Бохам беш йола статистика

Города тайп-тайпарча миIингашкара лохьабаьбар уж, «сакхетам чу боапаш беха а болаш» больнице бихьар. Ма-дарра аьлча, Малхбузехьарча Берлине массаза а долаш долча цу тайпарча хIамо моттигерча пресса теркам тIаозара тамаш яр, нагахьа санна деш дола къамаьл ворхI шу мара даланза волча кхаь кIаьнка хьакъехьа децаре. Дагадоацаш нийсдешa хIама да из е хIара денна хулаш дола гIулакх да? Статистикага хоаттаргда вай.

Малхбузехьарча Берлинерча эзар школьникага даьча хаттарех хьагучох, хIара шоллагIа вар 13 шу даьлча денз корта бохо малар мела волалу. Корта бохабеча малараша корта толхабарах укх тIеххьарча кхаь бетта 140 бери кхувш боагIараши госпитале Iобувшабаьб. ХIаьта больницерча менге тIа биишараш-м хадданза молаш болча кхувш боагIарех цхьа зIамига дакъилг мара мичад.

Ткъеста шу даьнна Рихтер боарамал тIех героина шийна чуйоттар бахьан долаш веннаа. 1976 шера «мишта яа еза ца ховш» наркотикаш яарах 44 зIамигача сагах цаI ва из. 1975 шера 31 вар уж. Уж трагически даннеш айсберга бухь мара бац.

Нойкельн яхача городской районерча евангелийски кагирхой центра кулгалхой из заведени дIакъовланза балaнзар. Пастора Юрген Квандта яхачох, бахьан сенах латт аьлча, из латт, «наркотикаш яар сиха дIадаржаш латташ хиларах». Цу центра болхлоша хьакхайкадьчох, хьехама балхо лоадама пайда беннабац районерча дукхагIа болча кагирхой вахара хьалаш «наьха санна талхар» бахьан долаш: хьабе болх боацараш тIа-тIа дукхагIа Iар, профессиональни образовани яккха хала хилар, школашка хьехархой ца тоъар. Пастора Квандта белгалдаьккхар, «тIалатта кагирхой проблемаш къоастаяра деш цхьаккха хIама ца хилар».

Кхерам тIалатташ садуачеи бIу ца болийтачеи хьалашка тIа-тIа дукхагIа хул корта бохоча малараша, сексан къизалеи кинодурмано хьалхьедеш дола кагирхошта юкъера зуламаш. Аьлча кхоачам ба, наха довнаш деш нийслуча моттигех 40 процент кагийча нахагара гучаювлаш хилар. Вовзаш волча криминалиста А. Штюмпера яздечох, кхенза бараштa юкъе хулаш дола зуламаш «рузкъанна тIехьакхувлга хьалхарча плане латтача обществe бокъонца долаш долча хьалашка хьежжа да».

А. ЕГОРОВ,
АПН соб. корр.

Малхбузехьара Берлин.

КАЛЕЙДОСКОП

БЕРРИГАШ А ГАРГАРА НАХ БА ОРКЕСТРЕ

Дукха ха йоацаш Вроцлаве боккхача толамца чакхдаьлар музыкаца бувзабеннача дезалий I Еррингпольски вIашагIкхетар. Зрителашта хьалхашка концерт делар йоккха йоацача музыкальни группаша меттел, бIарччача вокально-инструментальнии камерни ансамблаша а. Массе оагIорахьара баьча тохкамо оттадир: цу ансамблей беррига членаш — гаргара нах.

(АПН).

ЦИФРА «КХОЪ» УКХАЗА ГУНАХЬА ДОЛАШ ЯЦ

Мехка промышленни предприятешка човнаш дукха хилара бахьанаш тохкаш йолча новозеландски комиссена мистически хетаяла тарлора цифр «кхоъ». ХIара кхо минут массаза йоалчов, цхьан дийнахьа кхо саг чIоагIа эйп воал, кхаь дийнахьа цхьа саг вувш дола хатар. ХIаьта а комиссе вIалла дага а яцар цунах мистика лархIа. Цо яь выводаш бокъонца хьалла яр: дукхача кагийча предприятешка производство дIайийкъача Нови Зеланде дIаьша дукхагIа йолча хана кхоачашъяц кхерамзлен техника кхоачаш ца йича яргйоаца нормаш а.

Веллингтон.

С. ЗИМИН,
АПН соб. корр.

ЛАЙ МАЖАРГЕХ ЛОВЗА—БАГАМЕ

Багамски гIайреш тIа баха нах хаоттама хьовзамашца дIаIема ба. Цхьабакъда январь бовш баьнар санна мух баьнна ха цхьаннена а дагагIац. Цо дукха гIирсаш дохадаьд, океана чу гIолла додадаь дIадихьад чкъаьрий доахарий бIаьш лодкаш. Мух бижачул тIехьагIа, лечкъа баьхкачара арабаьннача наха гучадаьннад, лаьтта цхьан кIайча хIамо къайладаьккха хилар. Шоашта бIаргагучох тешаш бацар уж: лоа диллад Багаме? Дилла хила йиш яц. Цхьабакъда массехк сахьат даьначул тIехьагIа саг цецваккхацар лайх баь нах хьалъуттабеш е лай мажаргех ловзаш доахкача берий бесаша. «Дуккхача шерий статистико, — хьакхайкадьд Iаьдала официальни викало, — вай дахача моттигашка лоа духхьашха дилла хилар бакъдара тешал ду».

(АПН).

Шоаттден оагIув

МОСКВА. СССР-а Революце Музее хьайийллай «Сийлахь-боккха Октябрь искусства произведенешка» яха выставка.

В. И. Ленина сурт-сибат, Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце турпалеча деной событеш хьахьекхай живописен графикаи, скульптураи декоративно-прикладнойи искусства произведенешца.

Бовзаш болча мастерий М. Сарьяна, К. Петров-Водкина, А. Герасимова, П. Соколов-Скале сурташ тематически вIашагIтехад халкъа живописций, вышивальщицай баяхашца.

Уж произведенеш хьахьокхарца хьаеллалу Сийлахь-бокхача Октябра 60 шу дизара хетаяьча йоккхача экспозице серн.

Юбилейни шера выставка бIаргагургья москвичашта яйна ца Iеш Японен, кхыча дуккхача мехкашкен.

СУРТА ТIА: А. И. Сегал. «Машарах йола Советски Iаьдала хьалххара декрет». (1954 ш.).

ТАСС фотохроника.

Мишта ду шоана гIулакх?

ТОРГОВЛЕ БОЛХ ТОАБАНЗА БАРГБАЦ

Дукха ха йоаццаш Грозненски района Староатагински юрта Совета исполкома сесси хилар. Цига дувцаш хилар торговле предприятеша беча балхах лаьца дола дош. ЦIаьхха хьадагадохарах дувца оттадаьдап из. Парте XXV съезда решенеш тIа белгалдаьд иттлагIча пятилетка шерашка бахача наьха хьал-торо дуккха тоалургья аьнна, цунца дувзаденна бахача наха гIулакхаш деча предприятей, учреждений, организацей болх тоабар дIадехаш ба дукха ха йоаццаш КПСС ЦК баь соцам а.

Бахача наха гIулакхаш деча кIезига бац лоархIам потребительски коопераце а. Цар шоай болх тоабарга хьежаш ба юрта баха нах. Цу хьакъехьа кооперативни торговле дуккхача болхлошта тоъал хIама карагI а дувл.

Цхьабакъда, сессе дийнача тайпара, итт эзар совгIа саг вахача Йоккхача АтагIа, укх тIеххьарча хана къаьстта, тесса лелабу шоай болх тикай болхлоша.

Сессе къамаьлаш даьча участкови больница керттерча лора нов. Магомадова, цу больница кладовщицас нов. Габаевас, юрта Совета председатела заместитела нов. Яндарбиева, юрта Совета исполкома секретара нов. Пашаева, юкъерча школа директора нов. Юсупова, «Атагинский» совхоза парткома секретара нов. Часпиева цIенхаштта бехк бир кхачан продуктай тикай заведующешта нов. Исаевнен Темировнен наха дуккхагIа хоатташ йолча ассортиментагIа продукташ Iалаш ца ярах Старосунженски маькх йоттача заводера хьакхухьа маькха продукци во хул, дукха моттигаш ниисъеннай ханнахьа из хьа ца ейташ а. Цул совгIа нахаца айхьаза къамаьл ду тикай болхлоша. маьхаш совдоах, лерттIа озац тараз.

Йоккхача АтагIа улл участкови больница. Укхаза хьачуенай районни больница, хирургически отделени я. Цунца дувзаденна, кхачаи продукташца меттел цуи ассортиментаца дола хьашташ а алсамдаьнйзд. Хоадам болаш аьлча, цаьм а дуккхагIа а лоаттае еза шурий тайп-тайпара продукци. ХIанзалца шурах яь продукташ кхухьаш яц юрта. Сессе дакъа лоацаш хиннача Грозненски района председатела нов. Энгиноева аьлар, транспорт ца хилар бахьан долаш кхахьап из аьнна. Ишта из хилча, лоархIаме бахьан да из. Цудухьа депутаташа «Атагинский» совхоза кулгалхошкара дийхар траспорт яларца дувзаденна дола дош къоастадар.

Юрта чIоагIа эшаш я юртбоахама продукташ йохка комиссиони тика е ларек. Цхьан хана грозненски райзаготконтора директора нов. Хаджиева юрта из тайпа ларек хьаеллаяргья аьнна дош деннадар. Цхьабакъда цул тIехьагIа массехк шу даьннад, хIаьта ларек хIанз а хьаелланза я. Из дош а дувцаш хилар сессе. Юртарча торговле учреждений болх цIенхаштта тоабар дIадехаш соцам тIаийцар сессе.

А. ШАМСУДИНОВ.

СОЦИАЛИЗМА МЕХКАШКА

«МАРИНА» ЯХА САНАТОРИ

Наха дуккхача хана дена хайкад Средни Словаке уллача Ковачева яхача поселка юхера хьасташ дарбан долга. Лаьттан кIалхара хьалтIадувл укхаза термальни хиш. Iай геттара чIоагIа шелал эттача а хьасташта ша бац, хIаьта словацки лоамашка цу тайпара шелал каст-каста хул. Моттигерча хиша маьжений хотта-машта хулача лазарашта дарба ду, иштта нервни система тоаяра а дика да уж.

Ковачове дарба дара массехк корпус я, хIаьта социализм хьалъе йолаелча республике цIи хеза курорт хилар цунах. ДIадахача шера Ковачове хьайийллар «Марина» яха берий санаторе комплекс.

...Хьунаш тIайолча лоамашта юхе Iойиллача санаторена лаьрхIа хоза хьалдаь кIай цIенош дика къоасталу. Лакхе улла йиъ этаж йола корпус форда тIарча пассажирски лайнера тара я. Лохехьа яьча цхьаькха корпусаца вIашагIтехай из. Из яьй зIамигача, кхаь шерагара бархI шерага кхаччалца долча, бераштa лаьрхIа. 120 бер хургда укхаза дахаш, дарба деш, дешаш. Бераш дийша ухка цIенош виънена лаьрхIа да. Царна гаьна доаццаш да плюшеви чан кIоригагара машинанаькъа моделашка кхаччалца езза тайпа игрушкаш чуйола цIенош, 10—20 дешаохчоа лаьрхIа классаш спортивни залаш, процедурин кабинеташ.

— Бераштa цхьан минута а шоай лазар дагадоагIаргдоацаш цар вахар вIаштIехьдаккха гIерт тхо, — йоах санаторе керттерча лора Тугарский Йозефа. — Цудухьа цар ханага хьежжа ловзараш а дешар а кийчду оаха. Бераштa лаьрхIа йиццача духхьал цхьан игрушках 80 эзар крон ахча дахар тха! Шоай болх дика бовзача воспитателашей хьехархошей медицински болхлошца цхьана тха бера лазар дIадаккхара новкъостал ду, дуне довзийт.

Укхазарча берий даьшей-ноаношей цхьа крона ахча лап беро массехк бетта дарба деш хилча а, пачхьалкхено дизза шийна дIатIаийцад из гIулакх.

ДоккхагIолча 80 бера лаьрхIа лохе уллача корпусе, кIеззига доккхагIа хилар мара доацаш, иштта бокхача безамца тоадаь, дика кийчдаь берашта Iодувшараи иштта занятешта ловзараштен лаьрхIа цIенош, столовеши спортзалаши я.

Здане чу я 25 метр хула бассейн, цу юххе—водолечебница.

60 миллион крон еннай социалистически пачхьалкхено «Марина» яха санатори хьалъяраи цун оборудованеш эцараи.

А. ШАМШИН, АПН соб. корр.
Братислава.

ЮРТАРЧА ХЬЕХАРХОЧУН ЙОАКХО

Укх дешара шера, Нохч-ГIалгIай АССР просвещене Министерства районо шийга педагогически кадраштa енна заявка 40 процент мара кхоачашъяьеце а, районера школаш, къаьстта а юрташкара яраш дешара шу доладуча хана хьехархощца бизза кхоачамбаь яр. Районе венача 47 къонача специалистах укх дешара шера 31 юрташкарча школашка хьожавир.

Юрташкара берriга хьехархой, къаьстта а арахьара тIабаьхкараш, шоай хIаннахьа Iалашбир йоагоча хIаманца. Частни квартирашка вахац 560 хьехархочох 27 мара (керттерча даькъе Долакоаи Дебий-Юртеи). Дебий-Юртара хьехархой частни квартирашка бах, цхьабакъда квартираш дика кийчъяь я, цар чу газови плиташ оттаяьй, балонни газ кхухь. Школьни квартирашка бах Кердача Редантера, Юкъерча, Йоккхача Ачалкхенашкара, СоагIапчара, Советскера хьехархой.

Халкъа образоване отдело укх тIеххьарча шерашка белггалара болх баьб района юрташкарча школашка педагогически кадраш чIоагIъялийтара. Эскарера воагIIашехьа а шоай юрташкарча школашка балха юхавенав 13 саг. Кхыча моттигашкара хьийха балха воалаваьв 87 саг, царех лакхера образовани йолаш — 58 саг.

ХIанз районе 3 шерал тIех стаж а йолаш болх беш ва 418 хьехархо, царех арахьара тIавена ва 55 совгIа саг.

Гороно методкабинете дикагIа йолча городской школай ларда тIа массаза а болх беш я юрташкарча къоначa специалистий семинараш, Тайп-тайпарча предметех лаьца лекцеш еш методически совета членаша.

Вознесенски станице, Юкъерча Ачалкхе, Дебий-Юрта, Йоккхача Ачалкхе, Кердача Реданта, СоагIапча, Советское яхача юрта хьехархой квартираш Iанарцеи газацеи йIоахъеш я, ХIаьта цул совгIа, Дебий-Юртарча, Юкъерча Ачалкхерча, СоагIапчарча хьехархой квартирашка 1974—75 шера газ чуйиллай. ЧIоагIача доагораца (дахчанца, кIораца) йIоахъеш я Долакоарен Чкалова поселкерен хьехархой квартираш. Цу юрташкарча берригача хьехархошта ший ханнахьеи эшшача боараьщи тIаэзай йоаго хIама.

ХIара шера тоалу арахьара тIаухача хьехархой быта хьалаш. Масала, Советскерча, Кердача Редантерча, Юкъерча Ачалкхерча, СоагIапчарча юкъерча школашка хьехархошта ийцад менгеш, тIа-кIал ехка хIамаш, истолаш, гIандаш, шкафаш, холодильникаш, радиоприемникаш, телевизораш. Яхача гурахьа берригача хьехархой вIаштIехь даьлар шоашта Iанна яа коартолаш, кабуц, хохаш эца. Соахка дешара шу чакхдаллалца школашкарча буфеташа хьехархошта сгущенни шура, фуаш, даьтта тIакхихьар.

Дикка тоаденнад школашкарча буфеташкеи тикашкеи гIолла хьехархой кхачан продуктащца Iалашбелга. Юрташкарча общеобразовательни 10 школах 7 школе буфеташ. СоагIапчарча № 19 йолча юкъерча школеи Советскерча № 12 йолча юкъерча школеи столовеш хьайийллай. Моттигерча столовешка гIолла бIайха кхача буаргболаш вIаштIехдаьккхад Кердача Реданте, Йоккхача Ачалкхе. Юкъерча Ачалкхе. Юрташкарча еррига школашка болх беш буфеташ, царех 7 школе столовеш я.

Хьехархой кхачан продукташца Iалашбарах дола дош цкъа санна дуккхаза а уттадаьд юртий Советий, горсовета исполкомашка, КПСС горкома бюро.

Боахамий берригача кулгалхошка дIаеннаяр арахьара тIабаьхкача хьехархой спискаш, «Алханчуртский», «Ингушский», «Кавказ» яхача совхозашa бетта шозза дулх дIахец хьехархошта.

1975—76 дешара шера 17 санаторешка, 43 салоIача цIеношка баха, 37 туристически путевкаш еннай районерча хьехархошта.

Цхьабакъда, района школай кулгалхоша юрташкарча хьехархой шоай ма-хулла йоакхо ешшехьа а, цхьацца бахьанаш а лехаш школера дIабаха, хьеха саг воацаш бераш дита гIерташ бола бала-хьехархой а ба районе.

Масала, Йоккхача Ачалкхерча № 17 йолча юкъерча школера 1975 шера кхыметтел цхьан бетта а болх ца беш дIавахав Гудермесски педучилище а яьккха балха вена хинна физкультура хьехархо Г. Ф. Журавлев, цу школе шера болх баьчул тIехьагIа аргIаверча отпуске а баха юха ца боагIаш Iийнаб из училище яьккха йинжарий Зеньковскийгlар, 1974 шера бераш бIарг лакха саг воацаш дIа а кхайса Юкъерча Ачалкхера воча гIулакхаца дIавахав физика хьехархо Амелин. Иштта СоагIапчарча бархI шера школера дIавахав эрсий меттен литератураи хьехархо В. А. Крюков, Грозненски педучилище яьккхачул тIехьагIа 1974—75 дешара шера Ачалкхе хьалхьожаяь хинна В. Ф. Спивак балха хьал ца а йоагIаш Iийнай, письмо хьал а дайта.

Советски юкъерча школера эрсий меттен литературан хьехархо О. Н. Владыко а иштта, шиъ бетта болх баьчул тIехьагIа едда г. Армавире дIаяхай, школа коа башха-дика квартирен мах боацаш кхыдола коммунальни гIулакхаши шийна доллашехьа а. Уж тайпа масалаш кхы дIахо а дувца йиш йолаш дар, цхьабакъда цу тайпара хьехархой шоай бакъахьара, сий дола, хIаьта а геттара хала, хьалкхувш дола вай поахал лакхача коммунистически морала уйланца хьалкхедара хала декхар, уж санна ца а къехкаш, дизза кхоачашдеш болча юрташкарча хьехархой доккхача эскара цхьа дакъилг мара дац.

Арахьара тIабаьхкача хьехархошта лаьрхIа къоначa специалистий сайренаш а еш, цига царна довзийт районо доаха къахьегама толамаш, къоначa специалисташта хьалхашка къамаьлаш ду къахьегама ветеранаша.

Района школашка дукха болх бу дешархошта интернациональни кхетам балара 1975 шера 25 октябре исполкоме дийцар «МагIалбика района кагирхошта тIема-патриотически интернациональни кхетам дикагIа баларах» дола дош.

№№ 1, 3, 6, 7, 13, 18 йолча юкъерча школашка болх беш я интернациональни доттагIала клубаш. Школай дешархоша кхыча союзни республикай пионерашеи комсомольцашеи каьхаташ дIа-хьа кхухьийт. «ДоттагIалах латт вай низ», «ДоттагIало новкъостал ду вайна даха, болх бе, деша» яхаш сайренаш яьй.

ХIара денна политинформацеш ю ерригача классашка. Беседаш яьй: «Цхьана лоаттабаьча революционни къовсаме хьахинна доттагIал», «Вай халкъаш кхотадаьд парте», «СССР-а халкъий Сийлахь-боккха дезал», «Сийлахь-доккхача доттагIала беркат» «Халкъий ленински доттагIал.» «Советски республикаш дегIаккхувлача доаха толамаш — вай мехка массе а къамий къахьегамхой вежарашха долча доттагIалах хьахиннар».

ШагIарча лекторешка гIолла дешархой даьшца-ноаношца болх бу хьехархоша.

М. ВЕДЗИЖЕВ,
МагIалбика гороно заведующи.

Гонахьарча хоавча Iаламо, цигарча климато дуккха салоIаш бола нах тIаувз Аджаре.

Хьалийза я укх Iан деношка а санатореш, салаIара цIенош, пансионаташ. Соахка республика курорте салоIаш хилар 100 эзар гаргга къахьегамхо. Укх шера из цифра 120 эзарнега кхоачаргья.

СУРТА ТIА: «Аджария» яха санатори. Укхаза хIара шера салоIаш хул 5 эзар саг.

И. АНАСТАСЬЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

19 февраль

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 10.00. — 17.00. Лекционни зал. Нокхарий леладерий конференци. 11.00. Халхара зал. Болх бу хургволча бIухочун клубо. ТIема-спортивни ловзар. 12.00. Йоккха зал. Болх бу «Къона ленинец» яхача клубо. Советски Эскара Денна хетаяь музыкальни композици. 18.00. Лекционни зал. Болх бу «Кругозор» яхача киноклубо. 19.00. Халхара зал. Кагирхой салаIара сайре.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа культура Дворец. 13.00. ЗIамига зал. Берий утренник. 16.00. Библиотека. Советски Эскара 59 шу дизара хетаяь «Россе тешаме къонгаш» яхача темах литература обзор. 19.00. Кагирхой салаIара сайре. Локх «Голубой экспресс» яхача вокально - инструментальни ансамбло.

Химикий культура Дворец. 9.00. Волейболахи, баскетболахи, настольни теннисахи заводской Спартакиада. 15.00. Правови знаней школа. Беседа. Тематически кино хьокхар. 17.00. Духовой оркестра концерт. 18.00. Социалистически яхье котбаьннараштa хетадаь «Вай кIира» яха радиожурнал.

«Красный молот» завода культура цIа. 17.00. Iалам лорадара университета заняти. Сомий бешамаш лелаяра факультет. 17.30. «Наха хьа мел даь хIама дика лорадеш хила деза» яхача темах литература обзор.

Пролетбата цIерагIа культура цIа. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

А. М. Горьке цIерагIа клуб. 11.00. НаькъагIа лелара бокъонаш йовзара бераштa хетаяь беседа. 18.30. «Медицинен хьежача нахен ду дарбаш» яхача темах лекци. 20.00. Кагирхой салаIара сайре.

20 февраль.

Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен филармони. 10.00. Октябра 60 шу дизара хетаяь берий музыкальни школай хьехархой городской смотр. Локх вокальни инструментальни ансамблаша, оркестраша, солисташа.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 9.30. Кинозал. Болх бу «Заманхо» яхача берий кинотеатро. 16.00. Библиотека. Гарин - Михайловске 125 шу дизара хетаяь беседа. 19.00. Халхара зал. Кагирхой салаIара сайре. 16.00. Йоккха зал. Советски Эскара Денна хетадаь художественни самодеятельноста концерт.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа культура Дворец. 10.00. Болх бу «Къона ленинец» яхача кинотеатро. 13.00. Октябра 60 шу дизарга. Советски Эскара бIухошеи эсарашеи вIашагIкхетар. Художественни самодеятельноста доккха концерт. 19.00. Кагирхой салаIара сайре. Локх «Голубой экспресс» яхача вокально - инструментальни ансамбло.

ТЕЛЕВИДЕНИ

19 февраль
I-гIа ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Бт. Iуйранара гимнастика. 9.30 — Бт. «АБВГДейка». 10.00 — Бт. «Дайноаной, шоана». 10.30 — Бт. «Iуйранара почта» яха музыкальни программа. 11.00 — Бт. «ДикагIдола товараш — дуккхагIа». 11.30 — Бт. «Москвичка» яха телевизионни клуб. 12.45 — Бт. Литературни дешараш. «Тема бералла» Гарин-Михайловский ваь 125 шу дизарга. 13.30 — Бт. «УнахцIено» яхача программа почта. 14.00 — Бт. Хоккеях болча Европейски чемпионий кубок. Ленина цIерагIча Центральни стадиона спорта Дворецера трансляци. ПерерывагIа — «Спортлото» тираж. 16.15 — Бт. «Дошо гIаж» яха художественни фильм. 17.40 — Бт. Мультфильм. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Бт. «БIаргагушдар — теша халадар». 19.15 — Бт. ДIалокх арфа квартета. 19.25 — Центральни телевидене экрана тIа эггара хьалха. «Камо тIеххьара котало» яха художественни фильм. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Бт. Къонача иллиалархой Ерригсоюзни телевизионни конкурс. 23.00 — Бт. Мотогонках йола дунен чемпионат. «Динамо» яхача Центральни стадионера передача. Чакхъяьлча — кердадараш.

II-гIа ПРОГРАММА

14.00 — «Къона ленинхо» Пионераштей дешархоштей йола передача. 14.25 — Киножурнал. 14.35 — Телехьажархой письмоех дола гIулакхаш кхоачашдаьд. 14.50 — Документальни фильм. 15.00 — «Вайнах» яхача халхарий пачхьалкхен ансамбла эстрадни группа концерт (нохчий меттала). 16.10 — Документальни фильм. 16.20 — «Кердадар лахар» яха кагирхошта йола программа. 16.50 — Лермонтова цIерагIча республикански эрсий драматически театра спектакль.

20 февраль.
I-гIа ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Бт. Вераштa йола Iуйранара гимнастика. 9.30 — Бт. «Гургал бетта сахьат». 10.00 — Бт. Советски Союза гIулакх деш ва. 11.00 — Бт. «Орленок» яхача телестуде юнкораш Советски Союза шозза Турпалца, Советски Союза Маршалца Чуйковца вIашагIкхетар. 12.00 — Бт. «Музыкальни киоск». 12.30 — «Юртара сахьат». 13.30 — Боккхача наькъа этапаш. «Максима къонал» яха художественни фильм. 15.30 — Бт. «Денала, хьинара, сийлен иллеш». Советски Эскара Центральни цIагIара концерт. 17.00 — Бт. Дунен халкъашта юкъера панорама. 17.30 — Бт. Мультфильмай программа. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Бт. «Кинолюбителий клуб». 19.15 — Бт. Доазол дехьарча хьаьший бIаргашца Советски Союз. 19.30 — Бт. «ГIурагIажий Iам» яха Чайковске балет оттаяь 100 шу дизарга. СССР пачхьалкхен академически Доккхача театра спектакль. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Бт «ГIурагIажий Iам» яха балет дIахоахьар. 22.45 — Бт. Мотогонках йола дунен чемпионат. «Динамо» яхача Центральни стадионера передача. Чакхъяьлча — кердадараш.

II-гIа ПРОГРАММА

13.00 — Дешархошта йола программа (нохчий меттала). 13.30 — Киножурнал. 13.40 — «Зорька» яха пионераштеи дешархоштеи дола тележурнал (гIалгIай меттала). 14.20 — Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза къахьегамхошта дола концерт. 14.50 — Документальни фильм. 15.00 — РСФСР а Нохч-ГIалгIай АССР а заслуженни артиста Оглоблина творчески сурт. 15.30 — СССР вежарий республикай деношт. Коми АССР. Кинопрограмма.

РАДИО

19 февраль.

6.30 — «Лакхарча совгIато декхарийла ву» яха корреспонденци (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Ашараш. 8.25 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала) 14.30 — Ленина город лораеш тIемаш дир. Советски Эскара денна хетаяь радиокомпозици (эрсий меттала). 15.00 — «Ашараштера доттагIален мукъамаш» яхача циклацара передача (эрсий меттала) 15.40 — «КIарцхал» яха сатирически журнал (гIалгIай меттала). 16.00 — «Даьхе, хьона да салтечун дог» яха радиовыпуск (гIалгIай меттала) 16.30 — «Къонача иллиалархошца вIашагIкхетар», яха передача (нохчий меттала). Ашараш. 8.25 — Шоана дукха еза ашараш. 11.30 — «Самукъанерча талгIе тIа» яха литературно-музыкальни композици (нохчий меттала) 11.50 — Ашараш. 15.15 — «Iе сийгаш» яха пионераштеи дешархоштеи йола передача (гIалгIай меттала) 15.45 — КIирандийнахьара ашарий программа (эрсий меттала). 16.40 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 18.30 — Иллеца доттагIал дараштa дола концерт (нохчий меттала).

20 февраль.

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.18 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.25 — Хоамаш. 7.35—

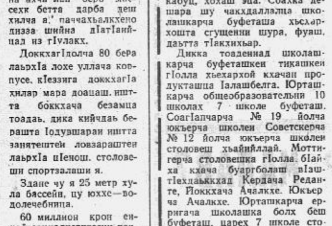
Нохч - ГIалгIай яздархой Союза правлене чIоагIа хала а хеташ кодам бу поэтага Хь. С. Осмиевга цун воша

ОСМИЕВ
Сосе Яхьья
цIаьхха кхалхарах.

ЛИТЕРАТУРНИ КРОССВОРД

ПХОРАГIА: 5. «Седкъий бийса» яха сборник яздаь нохчий къона поэт. 6. ГIалгIай йоазонхо, «Бертий бийсаш» язъяьр. 9. «Денна синош» яхача Н. В. Гоголя поэма турпал. 12. «Тавсултан лоамашкара дIавода» яхача М. Сулаева романа турпал. 13. «Кхеран хьаша» яхача А. С. Пушкина трагеде турпал. 14. «Лена хи тIа топаш тохар» яха стихотворени язъяь гIалгIай поэт. 17. С. Бадуева дувцар. 18. «ТIакIалтIадуева тeха бай» яхача М. Шолохова романа турпал. 19. Б. Чалаева «Хьалхара безам» яхача повеста турпал. 20. М. Ю. Лермонтова «Велда лелар» яхача поэма турпал. 25. XIX бIаьшерен сийлахь-воккха эрсий писатель. 26. Э. Л. Войнича «Овод» яхача романа турпал. 27. «Лакхара цIи» яхача сборника тIара Я. Хасбулатова стихотворени. 30. «Педагогически поэма» язъяьр. 31. «Сий» яха роман язъяь цIи хеза татарски писатель. 32. Л. Н. Толстоя «ТIоми машари» яхача романа турпал.

УРАГIА: 1. Къона нохчий поэтесса. 2. ЦIи хеза гIалгIай писатель, «Райхьант» яха повесть язъяьр 3. М. Горьке романтически турпал. 4. «Тайжа Дон» яхача М. Шолохова романа турпал. 7. «Лоамий оаз» яхача сборника тIара Ш. Окуева стихотворени. 8. С. Курумовай «Дохк» яхача повеста турпал. 10. ЦIи хеза нохчий писатель, «ПаргIатон цIерагIа» яха роман язъяьр. 11. Сийлахь-воккха хIирий поэт. 15. М. Мусаева «Дошо брошка» яхача повеста турпал. 16. Исаевай Марема поэма. 21. «Iуйре» яхача сборника тIара С. Гацаева стихотворени. 22. Советски белорусски поэт. 23. ГIалгIай къона писатель, «Хала дукъ» яха роман язъяьр. 24. И. С. Тургенева «Дайн бераши» яхача романа турпал. 28. «БIаьшерий боаданера» яхача И. Базоркина романа турпал. 29. Нохчий къона поэт, «Са Шатой» яхача сборника автор.

ФЕ ХИЛА

БIаьстан юхье санна дIайха даькха хьалхара деноош хье ца луш белгалдаьлар транспортаца дувзаденна наькъашка хулача хатарий книжка тIа. Масала, алхха 13 февралe кхозза машин тIатехай машинаш лелача наькъа тIа ловзаш даькхача бераштa.

Сайрийна Новогрозный поселке «Жигули» яхача автомашина водитело из тIатехай 7 классе деша вагIача У. Хаджимурадовна. Наькъа тIа хиннача кIаькa ност кагьяьй. ХIаьта машин тIатеха шофер велла дIавахав, хIанз а тIехьа малав ца ховш а ва.

Цу дийнахьа Дебий-Юрта грузовика водитела В. В. Матузока машин тIатехай наькъа тIа ловзаш ваьллача 8 класса дешархочоа Б. Цечоевa. КIаьнка лергвоаш чов яь.

Транспорт наькъ тIа доккха хатар даьд Веденски районе. Цига ГПТУ дешархо С. Солтамурадов, мотоциклаца водаш, тIакIалтIаваьнив. Из авари хиннача метте Солтамурадови цунцара пассажир Веденски юкъерча школа 3 класса дешархо Ш. Майдаеви чIоагIа лозабаьб.

ХIанз шерра хьехама болх бе беза школашка. Из профилактически болх беча доккха дакъа лаца деза даьша-ноаноша. Шоай бераш маьрша хилча царначул дикагIа хьанна хетаргда. Улица тIа мишта лела деза бераштa хьийха ца Iеш, царгара цар хьадеха деза наькъагIа лелара правилаш йизза кхоачашъелга а.

ДIадахача кхаьрача денга кхаччалца долча кIирагIа 72 хатар хиннад Нохч-ГIалгIайчен наькъашка транспортаца дувзаденна, 3 саг ве а вуаш 24 сага човнаш а еш.

Нохч-ГIалгIай АССР МВД ГАИ.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грознен хувцалуш моархаш а йолаш, йоачан а йоацаш. Iуйрийна дохк а доаллаш. малхбузехьара секунде 0—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 3—8. Грозне 5—7 градус йIовхоа йолаш хилан тарлу.

Кхоанел ломмен моархаш а йолаш, цхьайолча моттигашка йоачан а йолаш, дохк а доаллаш, ша билла а йолаш хилен тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш, фегара температура бийсана +1—4, дийнахьа —1+4 градус йолаш хилан тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктохкама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отделе — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске—2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка

СФ05043. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского 92. Заказ № 1416.